

ELŐFIZETÉS
ÉVIKÉNT:
 Egy évre 24 havi.
 Egy hónap 2 havi.
VIHÉKÉNT:
 Egy évre 24 havi.
 Egy hónap 2 h. 40 f.
KIRÁLYSÁG:
 4-hatásos postai sor egyszer 20 fillér,
 minden következőből 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyetemi
 Vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Rézervény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1915.

Stauber József.

Vasárnap, november 21.

Ószerbiából teljesen kivertük a szerb sereget.

— Görznél minden harcvonalunk szilárdan
kezünkben van. —

Budapest, november 20. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jeleltik:

Orosz hadszíntér:

József Ferdinánd főherceg hadseregének harcvonalán Olkától északnyugatra egy orosz támadást vertünk vissza. Egyéb újság nincs.

Olasz hadszíntér:

A görzi harcvonalon a harcok folynak. Az ellenség a görzi hídfő ellen újra több helyen intézett sikertelen támadást, a várost egy óra hosszat élénk, azután pedig mérsékelten bombázta. A doberdói fensík északi részén az ellenség úgy a Monte San Michele északi lejtőjén levő hadállásaink elleni, mint a San Martino szakasz elleni előretöréseit nagy haderővel újította meg. Több esetben kézi tusa fejlődött ki. Az olaszokat mindentől visszavertük, harcvonalunk változatlanul birtokunkban van. Ugyanezt mondhatjuk Zagoránál levő hadállásainkról, ahol az ellenség az utzáró hadállásaink szomszédságában betört, de ekeseredett közeli harcban újra teljesen elűztük. Repülőink bombákat dobtak Vicenzara, Triecesimora, Udinero és Czovignanora.

Délkeleti hadszíntér:

Kövess gyalogsági tábornok hadserege megszállotta Nova-Varost és átjutott a Dugopoljana—Raska vonalon. Raskától délkeletre egy os. és kir. dandár kétszer szerbet fogott el. Gallwitz tábornok német csapatai a Prepolac nyeregtől délre harcolnak. Bojadjeff tábornok hadserege pedig a Goljak, Planina vidéken. Ezek szerint a három szövetséges hadsereg fegyverrel az ellenséget tegnap az ó-szerb föld utolsó darabjáról űzték el. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Nova-Varos, Sjenica és Raska elfoglalása.

Berlin, november 20. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Ellenséges monitorok, amelyek Westendét bombázták, parti ütegeink tüze elől ismét visszavonultak. A csatavonalon helyenként élénk tüzérségi, akna és kézigránát harcok folytak.

Keleti hadszíntér:

Nincs nevezetes esemény.

Balkán hadszíntér:

Nova-Varost, Sjenicát és Raskát megszállottuk. Az Ibar völgyben elértük Drent, Kopasniktól keletre pedig Prepolacot. Kettőezerharminczár szerbet elfogtunk, négy ágyút zsákmányoltunk. **Legfelsőbb hadvezető-ség.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Inkompatibilitás a drágaság körül.

Arad, november 20

A drágaság: valami véresen komoly dolog. Nem egyszerű társadalmi és nemzetgazdasági probléma, amely fölött lehet elmélkedni, szakértekezni, nemes fölhevüléssel ötleteket előtergetni és eszméket cserebe lehetni, — azután mindent a maga útján hagyni. Sőt olyasvalaminek se lehet tekinteni, a miért a felelősséget, a hibát és a gyűlöletet az egyik ember a másikra kenheti, a másik a harmadikra, az viszont az elsőre és így tovább, anélkül, hogy ebből a társasjátékból valami haszon származzék.

A mikor azon a ponton vagyunk, hogy a legszükségesebb élelmiszereket be se lehet szerezni, csak a leggazdagabbaknak, akkor annyira komoly ez az ügy, hogy az nem tűri a finomkodást, az érzékenység respektálását. Ilyenkor az igazság brutálisan kívánczik az előtérbe, még ha igen tiszteletreméltó és egyébként igen jóindulatú egyének érzik magukat ez által kellemetlenül és méltatlankodhatnak miatta.

Az élelmiszer-drágaság fölötti tanácskozás nálunk és majdnem mindenütt: többnyire az értéktelen, vagy legalább is az elméleti értékű jóindulatnak meddő munkája. A kik ezekben az akciókban részt vesznek, nemcsak azért illetéktelenek erre, mert ők maguk az élelmiszer-drágaságot igazi kegyetlenségében nem érzik. Ők többnyire a huszezer koronán felüli jövedelműek, akik az egyes cikkek roppant áremelkedése fölött legfőleg az első nyűködnek, különösen a régi időkhez való visszapillantás kíséretében: végül is azonban a drágaság miatt nem kell lemondaniok semmiről se, amit eddig élveztek, s még kevésbé kell nélkülözniök olyasmit, ami a rendes emberi táplálkozáshoz egyébként hozzátartozik. Képzeltetik-e ezek a különben derék és objektív urak azt a fölháborodást, azt a kemény intézkedéseket sürgető jogos elégedellenkedést és türelmellenséget, amely az élelmiszerek mesterséges drágítása ellen védelmet vár?

De egyéb miatt se képviselhetik, és ezt is meg kell mondani. Az, a kinek — akár a maga akaratából, akár a viszonyok alakulása révén — közvetlen, vagy közvetett haszna van

az élelmiszerek drágulásából, nem adhat tanácsot és nem vitatkozhatik az élelmiszerdrágaság dolgában. Nem kívánhatunk tőlük annyi önfeláldozást, hogy lemondjanak a szép haszonról, a jövedelem-pluszról, amelyekhez a viszonyok juttatják. Elismerjük, hogy ők egymagukban hiában szállítanák le a maguk által termelt, gyártott, közvetített, vagy forgalomba hozott élelmiszereket, ha ennek ellenére ugyanazokban a cikkekben a drágaság általánosságban a régi nivón megmaradna. De azt szintén nem lehet elvitatni, hogy a drágaságra ők rá nem fizetnek. Erre bizonyíték se kell talán. Hozzájuk tehát azt az egyedüli lemondást, hogy a drágaság elleni védelem fölött ne ők igyekezzenek dönteni. A szakértelem, amely az ő véleményeikben tényleg nagy értékű, kevesebbet használ, mint a mennyire bizalmatlanná teszi a tömegeket az ilyen akciókkal szemben az, hogy olyanok próbálnak a drágaságon segíteni, akik azt nem érzik, vagy legtöbbször úgy, hogy nagyobb jövedelmük van belőle.

A drágaság elleni önvédelem munkájához, az állástoglaláshoz, a melyekben az állambatalom gyors és kemény intézkedését provokálják, vonják be a tisztviselőket, az uri ruhában nyomorgó intellektueleket és a munkásosztályt. Hogy nincsen közöttük elég városatya ez annál jobb. Ezek a maguk nyomorgása, torrongó elégedetlensége mellé majd megszerzik a szakértelmet és ezeknek hangulatából kaphat igazi ösztönzést a hatóság és a kormány is azokra az intézkedésekre, a melyeket tovább már halogatni nem lehet.

Aradi orvosok és ápolónők Vörös Keresztes kitüntetésé.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 20.

A hivatalos lap mai számában a Vörös Kereszt körül szerzett érdemek elismerésül adományozott kitüntetések sorát közli. A kitüntetettek között igen sokan vannak aradiak, valamennyien olyanok, akik a háboru kezdete óta teljes odaadással, buzgalommal és a legszébb eredményekkel töltik be feladatukat a csataterék sebesültjeinek, életük megmentése és ápolása terén. Ez alkalommal kapták meg a Vörös Keresztes kitüntetését az aradi katonai egészségügyi intézmények vezetői és az aradmegyei kórház oszlopátosan nagy tevékenységgel és fáradhatatlan igazgató-főorvosa, Zimmermann Károly dr. is, aki a kórház amugy is nagy munkát adó vezetésén kívül száz meg száz sebesült katonának sebészi gyógykezelésével járult hozzá ahhoz, hogy a harcok hőseit visszaadják az életnek és a hazának. A kitüntetettek másik csoportja az aradi sebesült kórházak nagy munkát végző önkéntes ápolónőinek lelkes seregéből került ki.

A hivatalos lapban közölt aradi kitüntetések a következők:

Ferenc Salvátor főherceg, mint a magyar Vörös Kereszt Egyesület védnöke Lust Ferenc dr. ny. főorvosnak, Szurza János Márius néptelkeli főorvosnak, Zimmermann Károly dr. orvos kórházi igazgatónak, Hegedűs Ede ny. alezredeknek, Hauslich Dénes ny. alezredeknek

(Temesvár), Theodorovits Dóme I. osztályú honvéd főorvosnak. Gáva Athanász dr. ezredorvosnak és Mandl Jakab dr. törzsorvosnak (Gyulafehérvár), aki régebben Aradon teljesített szolgálatot, a háboru alatt a katonai egészségügy körül szerzett kiváló érdemeik elismerésül a Vörös Kereszt hadiékítményes II. osztályú díszlevelényét díjmentesen adományozta.

Husz Erzsébet dr. Isselutz Lászlóné dr. Vuja Györgyné. Mittler Izidorné dr. Baross Zsigmondné, Hauser Károlyné dr. Pozsgay Istvánné, dr. Mann Adolfiné, Glüek Erzsébet, Halász Lilly, Darvas Bella, Darvas Margit, Darvas Zsuzsóna, Darvas Rózi, Binder Felicitás, dr. Gidófalvy Béláné, Mókus Mária és Aros Róza önkéntes ápolónők, Urbán Pál báró önkéntes ápoló a háboru alatt a katonai egészségügy körül szerzett kiváló érdemeik elismerésül a Vörös Kereszt hadiékítményes ezüst díszérmét kapta. végül Domokos Lili, Delizotte Johanna és Baranyai Viktoria vöröskeresztes ápolónők, ugyanezen szolgálatukért a Vörös Kereszt hadiékítményes bronz díszérmét kapták meg.

Hogyan tűnik el az aprópénz?

(A titokzatos pénzgyűjtők.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 20.

Különfajta ragadós betegség terjedt el a nép között a háboru kezdete óta, ami jóformán még a kóránál is veszélyesebb, mert ez ellen már van oltószert. Ellenben mindenféle ragadós nyavalyánál veszélyesebb most a váltópénzválság. Ez még az egészséges embereknek is ártalmára van és az egész ország sínyódi: tőle.

Nincs elegendő váltópénz. Tudatlan, értelmetlen emberek felhalmozzák és elrejtik. Harisnyaszőrből, ócska csizmából, fazékba, szalmazsákba dugdoszák és raktárakba, ki nem adják a forgalomba. Ebből át a betegség, melyet egyesek oktalan kapzsisága és zsugorisága következtében az egész ország lakossága megérez.

Piacokon, bevásárlásoknál, fennakadások, kellemetlenségek vannak az aprópénz hiánya miatt. Nem tudunk váltani, visszaadni. Gárakban, gazdaságokban, munkások hetibéreibek, napszámjainak kiadásánál, sőt még a katonaságánál is — zsold — fizetésekor, állandó a bosszankodás: nincs elég váltópénz.

Az államkincstár hiába veri és hoz forgalomba bármennyi új 2, 5, 10, 20 fillérest, vagy ezüst koronást, hamarosan eltűnik meint, mert a félkegyelmű pénzgyűjtők a fényes új érmeiket még inkább maguknál tartják. A nagyközönség megint csak ott van, a hol előbb: váltópénz nélkül.

Ezen bajon segitendő, rendeletet adott ki legközelebb a kormány, melyben a közigazgatási hatóságok útján felhív és felkér minden értelmű, tekintélyes embert: világosítsák fel a népet, kivált a tapasztalatlan, celszerű pénzkezelésben járó mezőgazdasággal foglalkozókat, asszonyvételket, hadb. vonult családtagjait, hogy az aprópénz elrejtésével önmaguknak is, meg az országának is mennyi kárt tesznek s a közforgalomban minő sok nehézséget, kellemetlenséget okoznak.

Ha pénzfőlöleség van a háznál, be kell tenni a takarékbába, bankokba, postai átváltópénztárba. Ott van jó helyen. Onnét el nem vész, onnét el nem lopják és még kamatot is fizetnek érte. Ha már egyes házaknál nagy garadával áll az ilyen dugott váltópénz, be kell vinni a legközelebbi adó irodába, vagy postatakarékba: ott majd adnak érte bankpénzt, amin aztán lehet földet, földszágot venni, adást fizetni, stb. Szóval amit sok mindenféle okosabb, hasznos dologra lehet fordítani — például hadiokosonba fektetni, — semhogy ott

perészedjék holt tőke gyanánt gyümölcsözözetlenül a ládafiában, vagy más rejtékhelyeken. Ezeket kell, hogy tekintélyesebb polgáraink apróra megmagyarázzák a köznépnek. De nem elég mindezeket csak egyszer elmondani. Velahány összejövétel, alkalom adódik mindannviszor beszédtárgy legyen. Be kell venni az emberek fejébe, minő nagy balság, minő országos hiba és veszedelem a váltópénz elrejtése.

Letartóztatott szélhámos.

(A rendőrfogalmazó barátja.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, november 20.

Veszedelemes szélhámos jutott az északra a rendőrség kezébe. Fassel Andornak hívták a jeles embert, akiről megírjuk nemrégiben, hogy egyik fővárosi konzervgyár szolgálatába állott be, ahol egy ezeröttszáz koronás csekket birtak rá beváltás végett. A pénzt felvette ugyan Fassel, de többé nem tért vissza a konzervgyárba. A gyár feljelentést tett ellene a rendőrségen s a detektívek keresték is mindenfelé, de nem tudták ráakadni. Időközben megállapították róla, hogy bár még csak huszonkét esztendőse, csalás és okirathamítás miatt már kétszer volt büntetve.

Október 1-én a főkapitányságon feljelentést tett egy budapesti ércáruháros, hogy megjelent nála az irodájában egy fiatal ember, aki azt mondta, hogy Gergely dr. rendőrfogalmazó nevében jön. Tudta, hogy az ércáruháros hadsereg-szállítókkal van megbízva és a rendőrfogalmazó nevében kijelentette neki, hogy bajok vannak a szállítás körül, de el lehet a dolgot intézni, ha ötszáz koronát fizet.

A gyáros színteg belement a dologba és száz koronát adott a fiatal embernek és azt mondta, hogy a többi négy száz koronát másnap átadja neki. Az volt a szándéka, és ezt meg is valósította, hogy a rendőrségnek bejelentette az esetet, hogy a fiatal embert tetten érhesék a detektívek, amikor átveszi a négy száz koronát. Legnagyobb meglepetésére azonban másnap levelet hozott a posta. A levélben a következők voltak:

— A száz koronát nyugtázom; a többi négy százat adja csak át egyenesen Gergely dr. rendőrfogalmazó urnak.

Gergely dr. nevű rendőrfogalmazó ugyanis egyáltalán nem létezik és a szélhámos így egyelőre ismét kicsuszott a detektívek kezei közül.

De a detektívek tovább nyomoztak utána és megállapították, hogy Földes Andor dr. királyi főügyész néven lakott egy asszonynál, állítólag a nővérénél. A lakásadónőjétől nyolcvan koronát kicsalt és aztán megszökött. További lakásain, mint Földes dr. miniszteri fogalmazó, Jeney Géza dr. miniszteri fogalmazó és mint Bauer Endre dr. ügyvédjelölt szerepelt.

Az éjjel azután Nánassy detektív felismerte Fassel Andort a Klottild-kávéház előtt és bevitte a főkapitányságra, ahol kihallgatták. Elmondta, hogy az utóbbi időben minden éjjel egy másik utcán leányt aludt és azért nem akadhattak rá a detektívek.

A rendőrség felkéri mindezeket, akiknél a szélhámos lakott és akiket megkérősködt, hogy jelenítsék ezt be a főkapitányságon.

Katinka és Nikolajevics nagyherceg.

(A párisi palotától a szálloda harmadik emeletéig. — Egy ragyogó női élet emlékeiből. — Aki tizenöt milliót költött el.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, november 20.

Ez a név: Gál Katinka fogalom volt valamikor Pesten. Legendákat meséltek az emberek a csodás magyar nő hódításairól, aki uralkodó hercegek társaságában járja a világot, kinek Párisban ragyogó palotája van és aki, ha néhány hétre ellátogat Pestre, valóságos szórta az ezereket ékszerésznek, szabónak, kalposnak. Valamikor nagyon-nagyon sokat beszéltek róla. Emlégettek Nikolajevics nagyherceggel és Edward angol királlyal kapcsolatban, beszéltek egy magyar főúrral kötött házasságáról, tudták róla, hogy versenyistállója van, párisi estélyeiről, az ott egybegyűltekről és történetekről pedig valóságos legendakör keletkezett.

Valahányszor előtűnt Pestre, elszédítette ragyogásával, pompájával a pestieket. Szegény, félretaposott sarku pesti lányok irigykedve néztek tovarobogó kocsija után és irigyelték Gál Katinka nagyszerű sorát.

Most újra itt van Pesten. Egy Rákóczi-uti szállodában lakik, a harmadik emeleten, igénytelen kis szobában. Itt kereste fel egy újságíró, aki arra kérte, hogy mondjon el egyet-mást élete történetéből.

— Fáradt vagyok, beteg vagyok, nincs kedvem semmibe, nincs az emberek számára semmi elmondani valóm.

Az arca gyűrött, a szemé nézése fáradt, régi évek gyönyörűségei és az utolsó napok szenvedései erre a valamikor gyönyörű arcra letagadhatatlan jeleket irtak.

Haza Franciaországból.

— Rettenetes helyzetben vagyok. A legkétségbeejtőbb nyomorban. Franciaországból esedékes járadékot nem kapom. A szálloda tulajdonosa csak jószívűségből tűr meg itt. Ilyen körülmények között igazán nem lehet semmi mondani valóm. Régi barátaim elhagytak és nincs más kivezető út számomra, mint a halál...

A rapzódikus össze-visszaságban elmondott részletekből, azok, melyek a nagyközönség elé vihetők, a következők:

A Katinka.

— Pesti leány vagyok, itt nevelkedtem, Guttmann Katinka volt a nevem. Később magyarosítottam, így lettem én: Gál Katinka. Azaz, hogy: Katinka voltam, a Katinka, ha Katinkáról beszéltek társaságban, az én voltam...

Budapesten férjhez is mentem. Tizenhét éves koromban kikerültem Párisba. Ha minc évig éltem itt, a legvidámabb, leghangosabb élet középpontjában... Fényes palotám volt és csütörtöki szuraimra előtűnt Páris minden neves, divatos embere. Francia írók és művészek, politikusok, tudósok, előkelő külföldiek, diplomaták, arisztokraták találkozó helye volt a házam, hiszen erre igen sok ma neves és népszerű magyar művészember és sok magyar mágna nagyon jól emlékezhet. De sokat vezettem én be köztük a francia társaságba...

Ahol csak lehetett, reklámot csináltam annak, ami magyar. Nem dícsérek, mostani rettenetes helyzetemben igazán nincs kedvem régi dolgokkal dícsérek, de abban, hogy a magyar népszerű volt Párisban, nekem is volt egy kis részem...

Egy időben Losot, préfet de police, a rendőrfőnök azzal gyanúsított, hogy royalista összeesküvés készül szalonomban, másképp nem tudta megmagyarázni azt, hogy annyi nagy politikus és külföldi diplomata fordul meg házámban. Ott ismerkedtek és barátkoztak a legnevesebb német és francia emberek és minden lehetőséget elkövettem, hogy minél közelebb hozzám őket egymáshoz. Mon Dieu, ki gondolt akkor erre a rettenetes háborúra...

— Hihetetlenül nagy pénzeket költöttem. Több mint ötszáz ezer frankot egy évben. Igazán nem tudok, ha azt mondom, hogy tizenöt milliónál többet vertem már el...

De micsoda élet volt az... Anatol France... Pierre Loti... Jean Lorrain... orosz hercegek... Nikolajevics!... Edward a walesi herceg... emlékszem, egyszer egy magyar társam darabot írtam és felléptem jótehetségemre a Folies Bergère-ben, „La princesse Raga” ez volt a darab címe és 22.000 frankot jövedelmezett a hírlapírók nyugdíjalapja javára. Az összes nevesebb lapkiadók és újságírók megfordultak nálam. És Munkácsy Mihály is nagyon gyakori vendégem volt. Milyen gyönyörű magyar nőket láttam.

A sportot nagyon szerettem. A lóversenyek állandó látogatója voltam.

Sokat utaztam. De azért mindig visszavissza vágyódtam Magyarországra. Boldog voltam, ha a magyarokért tehettem valamit. Néhány évvel ezelőtt végleg haza akartam költözni... Pestre jöttem és a Csikágó-mozit építtettem, de aztán eladtam és visszamentem Párisba.

Brüsszelben tartózkodtam, mikor a trónörökös párt meggyilkolták. Birtokomban van egy levél, melyet le comte de Biré írt, amelyben a legnagyobb szörnyűködés hangján ír a rettenetes gyilkosságról. És a gróf (most magasrangú tiszt) levele élénk tükre az akkori francia közhangulatnak. Akkor még undorodtak a gyilkosoktól, de azóta nagyot változott a világ...

Azután Nizsába utaztam. Szerencsétlenségemre. Huszonegy bőrenddel érkeztem ide, a legelőkelőbb szállóban szálltam meg, de a háború kitörése után, dacára nagy összeköttetésemnek nem menekülhettem a folytonos zaklatásoktól. Majd később internáltak, végül pedig felszólítottak arra, hogy haladéktalanul hagyjam el az országot. Svájcban keresztül hazakerestem.

Párisból, az első hónapokban rendszeresen megkaptam biztosított állandó járadékot, mely több mint évi 12.000 koronára rug. Harmadhónaponként kapom azt a pénzt. Később, januárban és áprilisban megkaptam, de azóta elmaradt. A legkétségbeejtőbb helyzetbe kerültem ennek következtében. Csak az Excelsior-szálloda tulajdonosának jószívűsége ment meg az utóan való elpusztulástól. Rettenetes, igazán rettenetes...

Edward és Nikolajevics nagyherceg.

— Edward angol király, walesi herceg korábban és Nikolajevics orosz nagyherceg, a ma oly sokat emlegetett hadvezér, állandó vendégeim voltak. Edward, akkor igen sokat volt együtt magyar és osztrák mágnaakkal. Szerette a társaságot s vidámságot és politikáról

sohase akart beszélni. Ott volt a mai angol király is gyakrabban, de igazán alig törődtek vele... Mikor Rudolf trónörökös megnősült, Edward előtűnt Budapestre. Akkor előhozott engem is magával. Imádta a magyarokat és életének lekedvesebb emléke volt ez az idő, amit itt töltött. A cigányzenét nagyon szerette. Órákosszat el tudta hallgatni a magyar nőket.

Négy lovat is vett Pesten. Nagyon büszke volt a magyar lovsíra. A Hungáriában lakott, én is ott laktam és minden éjjel másutt mulattunk. A pesti éjszaka legsötétebb mulatóhelyeit is felkerestük és a walesi herceg néhány nap alatt Pesten is olyan népszerű lett mint a milyen Párisban volt...

— És Nikolajevics nagyherceg? Mit meséltek róla. Hatalmas, magas, sovány, szőke, kék szemű ember. Igaz orosz típus. Párisban szerették és ő is legszívesebben Párisban töltötte idejét.

A magyarokról nagyon nagy simpatióval nyilatkozott mindig. Egyszer azt is mondotta, hogy az oroszoknak nem tudna azt megbocsátani, hogy 49-ben Magyarország ellen törtek. A németeket gyűlölte. Ezt soha sem titkolta, sőt ahol és amikor csak lehetett, kifejezést adott ennek. Egyszer, erre jól emlékszem, igen haragosan mondotta:

— A németekkel még majd leszámolunk. Ennek is eljön az ideje!

De ezek a percek, mikor politikáról beszéltek igazán a legtrikábbak voltak. Minden perőnkét a vidám, gondtalan életnek dobta oda, meggondolatlanul, a jövővel mit sem törődve. Az életem a vidámság volt, pompa, selyem és arany közepette éltem... És ma?... A háború okozta kényszerhelyzet következtében krajósr pénz nélküli állók. És azok az urak, akik valamikor boldogok voltak, fogadtam őket és bevezettem a társaságba, ma nem is gondolnak rám...

Hadikölcsön jegyzés Aradmegyében.

Kispeleg község lakosai közül a kispelegi hitelszövetkezet mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagjának a harmadik hadikölcsönre a következők jegyeztek:

Mateovits Béla közs. jegyző 12500. Kispeleg községi hitelszövetkezet tagja 7500. Koch Mária férj. Frits Jánosné 7000. Kispeleg község 3500. Kocsay János 2000. Fey András 2000. özv. Faragó Sándorné 2000. Faragó Lajos 2000. Kúpecegi öv. népkör 1500. Kúpecegi öv. szöv. tagjai 1500. Nagy Bilint 1000. özv. Faragó Mihály 1000. Valkó Mária 1000. özv. Bokor Mihály 1000. özv. Balog Jánosné 800. Mátyás Imre 650. Szabó J. Sándor 600. Sz. P. György 500. Cs. Szabó Péter 500. Czobor Mihály 500. Balog Károlyné 500. Cs. Szabó Imréné 500. Gerőcs Sándor és neje 500. Si. István 400. H. Molnár Sándorné 400. Borza Sándor 400. Vig Sándor 400. Laurócs József 400. özv. Valkó Sándorné 300. K. Szabó István 300. özv. Szép Jánosné 300. Horvát János 250. H. Gerőcs Er. s. ébet 250. Faragó Istváné 200. Valkó Mihály 200. özv. Nagy Andrásné 200. Dobozi Klára 200. Czobor József 200. özv. Czobor József 200. Gulvási Mihályné 200. Benedek Lujza 200. K. Szabó József 200. Sz. Mihályi Kati 200. Korka István 100. Korka Mihály 100. Gerőcs Bálint 100. Molnár Károly 100. Cs. Szabó Sándorné 100. Balog Mari 100. Veres Róza 100. Komlódi Zsigmondné 100. Valkó Sári 100. özv. Bokor Andrásné 100. Nagy Sándor 100. Postatakarék utján dr. K. Adolfné 5000. Boros József 600. Bek. László 200. Vig J. J. 200. Összesen tehát 63050 K. A III. k. hadikölcsön jegyzése Ujand községben: A posta hivatalnál 16.250 korona és a hitelszövetkezetnél 120.000 korona. Így összesen 136.250 korona. Főderem Kummergruber Sándor plébánost illeti.

Aradiak a csitai fogolytáborban.

Aradi rokkant katona híradása. — Hazatérés a szenvedések országából.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 20

Azok között a rokkantak között, akik legutóbb orosz fogságból hazatérhettek Magyarországra, egy aradi is volt: Fábian Mihály iparos, aki most Budapestre megérkezve rendkívül érdekes levélben számol be az Aradi Közlönynek orosz fogságáról, ahol aradi katonákkal volt együtt.

— En december huszadikán a Kárpátokban estem sebesülten fogságba — írja Fábian Mihály. — Amikor az oroszok elfogtak, ami kevés élelmiszer volt nálam, szalonna, kolbász, ezt elszádték. Kocsin szállítottak a kötőzhelyre másnap ugyancsak kocsin szállítottak tovább. Egész karácsony napjáig kellett súlyos lábsebemmel kínlódnom rázás parasztszekéren, míg végre egy galíciai városba értünk, ahol vonatra rakhattak bennünket. Innen Kiewbe szállítottak, ahol a hadikórházban helyeztek el. A bánásmód nem lett volna rossz itt, de az élelmezés nagyon gyatra volt, nem hittem volna, hogy elbirom.

— Kiewbe gipszkötést tettek a lábamra. Felraktak a műtőasztalra, azzal egy aszontéce elkezdte húzni a lábamat oly erősen, hogy jól meg kellett fogózkodnom a műtőasztalon, nehogy lerángasson róla. Körülbelül két hétig fektüdtem Kiewben, majd Moszkvába szállítottak bennünket. A moszkvai kórházban mellettem egy ausztriai német fektüdt. Egy nap azt a műtőszobába vitték s mikor visszahozták, le volt a lába amputálva. Másnap engem vittek be a műtőszobába. Nagyon félttem, hogy nekem is lekarják vágni a lábamat s ezért nem engedtem magam elaltatni. Mikor az ápolónő felém közeledett az altatószerrel, azt kiütöttem a kezéből. Az orvos erre nagyon dühös lett s roám támadt:

— **Kutya magyar, ha ilyen engedetlen vagy, akkor nem fogunk többet beköltöztetni.**

Tényleg négy napig felém sem néztek, a negyedik nap jött egy montenegrói orvos, akivel tudtam szerbül beszélni. Kértem, hogy tegye gipszbe a lábamat, de ő azt mondta, nem lehet, mert nincs gipsz. Felajánlottam, hogy adok én egy rubelt gipszre, arra meg azt felelte, hogy a főorvos nem engedi meg, hogy engem bekötözzenek.

Április elsején egy magyar nő látogatott meg bennünket a kórházban. Valami táncosnő féle lehetett s elbeszélgetett valamennyünkkel. Sokáig nem volt szabad neki bentmaradni, de mikor elment, azt mondta, hogy itt fog hagyni húsz rubelt a magyarok részére, hogy legyenek maguknak csearettát. A húsz rubelt ott is hagyta, de azt az orosz tiszt ur zsebrevágta.

— Április 12-én a sehem félig meddig már be volt gyógyulva — kivíttek az állomásra, hogy tovább szállítsanak. A moszkvai állomáson ismerkedtem meg az első aradival, Zikó Lajos szakaszvezetővel.

— Két heti utazás után Jekaterinburgba érkezünk, ahol kiagroniroztak bennünket s gyalog vittek két napi járásra egy Jubisz nevű városba. Ott azonban kiderült, hogy jobban a fogolytáborban csak szláv származású foglyokat helyeznek el s ezért bennünket magyarokat visszavittek Jekaterinburgba, ahonnan tovább szállították Szibéria felé.

Három heti utazás után értünk el a Bajkál tóhoz, onnan aztán három nap múlva, ép pünkösd napján érkezünk meg Csita városába. Itt a fogolytáborban ismét csak az élelmezés volt nagyon szegényes. Lomborg elestéig még csak tűrhetőek voltak az állapotok, de azután még jobban lefokozták az élelmezést s naponta csak 60 deka kenyert, három deci levest, két evőkanál kását és kétszer hetente 6 deka húst, vagy sós tengeri halat kaptunk. Az aradiak közül ebben a fogolytáborban voltak a harminchármasok közül Zikó Lajos csaszfűrer, Fölkör fűrer hentesmester, Biró fűrer gazdálkodó, Breizinger fűrer szabó. Acs tisztiszolga. Földi László kárpitos, Kaufmann Huzó és Heller népfelkelőioncok, Fodor káplár gazdálkodó, Gombos Gábor szakaszvezető, és egy Vámos nevű ember.

— En augusztus 18-án bucsuztam el tőlük. Mindnyájan nagyon meg voltunk batva s sokat sírtunk, a baltársak, akiket elhagytam, könnyek között mondták, hogy én már csak hazakerülök, de ki tudja, ők megvárják-e még az övéiket. A fogolytáborban cigány is volt s cigányzene mellett kísértek engem el. Vagy huszan-huszonötven levelet is bíztak rám, hogy futtassam azokat haza, de ezeket a határon elkobozták tőlem. Négy heti utazás után érkeztem meg azután a csehországi Leitmeritzbe.

Fábian Márton közli, hogy címe Buda pest, Reservespítal I. Abteilung 71. szoba s akik övéiktől kívánnak érdeklődni, azoknak ziviesen ad felvilágosításokat.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Vasárnap: délután: „Gyöngyvirág kisasszony”. Este: „Bob herceg”.
Hétfő: „Lyon Lea” szimfónia.
Kedd: „Warrenné mestersége” újdonság, előszőr.
Szerda: „Warrenné mestersége”.
Csütörtök: „Legénybucsu” szenzációs operett újdonság, előszőr.
Péntek: „Legénybucsu”.
Szombat: „Legénybucsu”.

* A kulturpalota felügyelő-bizottsága a Kölcsey-zsurokon. A Kölcsey Egyesület vasárnap kezdődő zsujain, mint eddig is szokásban volt: külön pályoly áll a kulturpalota felügyelő bizottsági tagjainak rendelkezésére. Az egyesület a baloldali emeleti páholyt bocsátja minden előadásnál a felügyelő-bizottság tagjainak rendelkezésére.

* A színház hírei. A jövő hét érdekeségei. Az ideai színi idénynek két kimagasló eseménye élénkíti a jövő hét játékrendjét, az egyik „Warrenné mestersége”, Schouw Bernárd 4 felvonásos színműve, melyet Cholnoky Viktor fordított magyarra, az újdonság kedden kerül színre előszőr, még pedig elsőrangú szereposztásban, a másik újdonság a „Legénybucsu”, Strausz Oszkár szenzációs operettje, amelyet a Király Színház a bemutatása óta nap-nap után táblás házak előtt hoz színre. Ha van operett, amely mindenképpen tökéletes, úgy a Legénybucsu az — mert úgy szöveg, mint zene tekintetében elsőrangú, a hangszerelés pedig egy szóval mesteri — a társulat nagy gondjával készül az újdonságra és bizva az óriási sikerben, a Legénybucsut kettős szereposztásban tanulta be, hogy a sorozatos előadások fokozzák az érdeklődést, a főszereplők Varadi Margit, Horváth Mici, Járás B., Barics és Járás S. felváltva játszik a szerepeket,

míg Gyöző és Polgár Sándor megmaradnak minden előadásnál. Jegyek az összes előadásokra előre válthatók a színházi pénztárnál. Hétfőn megismétli a társulat a Vígyszínház rendkívül hatásos bohózatát, „Van-e babája”, kedden és szerdán a „Warrenné mestersége” van műsoron és csütörtöktől kezdve a „Legénybucsu” tölti be a heti műsort. Vasárnap délután 3 és fél órakor Köpf Kálmán és Bajthy Mihály dr. porpás operettje, a Gyöngyvirág k. a. kerül színre mérsékelt helyárakkal és este 7 és fél órakor rendes helyárakkal a Bob herceg operettet ismétli meg a társulat.

* A Balkán-kérdés a háboru után. (Cholnoky Jenő dr. előadása.) Új és őszintés hadműveleteink már hetek óta a Balkán felé fordítják minden magyar ember szemét és figyelmét. Amit a két balkáni háboru nem tudott megoldani: az új rend megteremtését a Balkánon, ezt a feladatot most a minden harctéren győzelmskedő központi hatalmak vállalták magukra. Mindenki érzi, hogy a nagy leadúllettel előre haladó szerbiai hadjárat az első lépés ezen az úton. Amíg azonban a laikus közönség csak várakozással és találgatással nézhet a jövő eseményei elé, addig az okokat és körülményeket mélyebben ismerő tudomány több-kevesebb biztonsággal tud következtetni a bekövetkezendőkre. November 22-én, hétfőn a tudós és népszerű előadó a Balkán-félsziget államalakulásairól tart előadást, amelyet az aktuális témán és Cholnoky egyéniségén kívül még az a körülmény is vonzóvá tesz, hogy ezt az előadást vetítő-képekkel kíséri az előadó egyetemi tanár. A két előadást, amelyek ugy vasárnap, mint hétfőn a kulturpalota nagytermében és délután öt órai kezdettel lesznek, a Kölcsey Egyesület második félévi tagsági nyugtáját kiváltó, valamint újonnan belépő tagjai zsúrjegyükkel látogathatják, akik nem tagok, az előadás előtt a kulturpalota főbejáratánál levő pénztárban 1 koronás jegyet válthatnak.

* A gigerli. (Vigjátékszenzáció az Urániában.) Nagyszerű bemutatója volt tegnap a színháznak. A fővárosi mozgószínházak legnagyobb műsorainak szenzációit mutatta be, köztük a páratlan sikert ért vigjátékszenzáció: A gigerli. A kiváló darab számos ötleteivel, komikumával, humoros helyzeteivel és pompás tartalmával egyaránt elbájosítja a közönséget. Ramek figura a vigjáték főhőse: báró Hainal ur, aki nevéhez híven minden nap másnap hajnalban tér haza, hogy tíz órákor hivatalba menjen és azon gondolkodhassék, hogy a másnap estét hol és hogyan tölti el. A női főszerepet Tetjana Irrah a nagyszerű művésznő játssza, aki ebben a szerepben minden jelenetben meglepetteti a nézőt. — A műsor másik slágere A hezserülő című dráma, amelynek tárgya a mostani időkből való és már ez is bizonyos időndulatot köt le számára. — *Jaj, megcsal a férjem!... vigjátékszenzáció legközelebb az Urániában.* 5

* Nagy detektív dráma az Apolló vasárnapi műsorán. Két nap óta a mozibajró közönség legnagyobb érdeklődése kíséri az Apolló színház grandiózus detektívdrámáját: A néma kastély. Teljesen érthető, hogy, az Apolló-színház minden egyes előadására utolsó helyig megváltják a jegyeket, hiszen olyan izgalmasan érdekfeszítő s emellett irodalmi színvonalon mozgó detektívtrótenetet, mint amilyen az a kép, régen nem látott az aradi publikum. Vasárnap megy utoljára az Apollóban. „A néma kastély” s hétfőn már a legnagyobb Nordisk-sláger: „A dohánygyári leány” kerül bemutatásra új műsoron. 3

* Arany János-cílus az Apollóban. A magyar filmművészet fejlődése igazi egészséges irányt vett. Feledtetten nevű íróiak legszebb munkáit dolgozzák fel a filmgyárak s a magyar irodalmat idehaza szélesebb rétegben tanítják s megismertetik a külfölddel s hozzá csak filmjeik eljutnak. Az irodalmi filmek sorozatát Arany János oszd szép műveivel, a Tetemrehívással nyitja meg az Apolló-színház a jövő hét péntekén. 3

Orosz ügynökök munkája Romániában.

— Hazugságokkal szédítik el a falvai Románokat. — Megakad az áru-bevitel. —

— Távirati tudósítás. —

Bukarest—Szófia, november 20.

A „Seara” szenzációs cikkben rántja le a leplet azokról a propagandikus üzemekről, amelyek orosz ügynökök követnek el ezidő-szerint Romániának Oroszországgal határos részein.

A Pruth menti falvakban lakó román parasztnak az orosz ügynökök, akik természetesen kémszolgálatot is teljesítenek beszélnek, hogy ha Oroszországba mennek, ingyen kapnak földet a cártól.

A jászai kerület prefektusa figyelmessé is lett ezekre az üzemekre és szigorubb határ-őrízetet rendelt el, azonban ezen intézkedések aligha fognak sokat segíteni a bajon, annyira előrehaladott stádiumban van már a kutyamérgezés.

Nap-nap után állítólagos kereskedők érkeznek a moldovai falvakba terményvásárlás céljából és ezek a veszedelmes emberek érintkezésbe lépnek a paraszttal és elcsavariák a fajukat.

Elbeszélnek a parasztnak, hogy a háborúban most sok millió ember pusztult el, akiknek birtokai most gazdátlanul maradtak Oroszországban. Azzal a hazugsággal kábítják a parasztnak, hogy a cár nekik engedi át ezen földeket, ha Oroszországban telepednek meg. A cár azonkívül 10 évre minden adó alól is mentesíti őket.

Ilyen hazugságokat terjeszt az orosz kormány Bessarábiában is, ahonnan a románok tiltott utakon jönnek át a romániai falvakba lisztért és pálinkáért. És ezek a románok meg-erősítik az ügynökök hazugságait. Érdektársaik. Hasonló propaganda folyik Jassyban, Galatzban, sőt magában a fővárosban is, ahol az ismert orosz bérkocsisok undorító szektája is a moszkovita propaganda szolgálatában áll.

Ha az állami rendőrség beható vizsgálatot vezetne ebben az irányban, érdekes dolgokról ránthatná le a leplet.

Különbösen nyílt titok, hogy Jassy városa a központja az orosz kémkedésnek és propagandának. Egész csomó orosz zsoldos ténferez itt, a legfinomabbtól a legdurvábbakig, akik mind orosz pénzen lebzselnek. Számos gyanus ember teli marokkal szófia az aranyat és mindenütt ott láthatók, ahol kémlelni való akad.

Három új miniszter a román kormányban.

Bukarest. Az „Inainte” a következőket írja: *Mervado liberális körökben egész határozottsággal állítják, hogy Stelian T., Banu C. és Saveanu N. be- lépnek a kormányba. Nevezettek kormánybalepése rögtön a parlament megnyitása után fog megtörténni.*

Filipescu fia és a Viitorul.

Bukarest. A félhivatalos Viitorul és a russzofil Epoca ujabban heves polémiát folytatnak egymással bizonyos hadügyminiszteri szállítások dol-gában, amelyekről a kormánylap le-rántotta a leplet. A Viitorul ugyanis kimutatta, hogy a nagy Filipescu fia minden utat-módot megragadott, hogy mint közvetítőszerepeljen különböző

hadiszállítások kieszközlésénél. Filipescu Grigor erre, nyilván az apja hanyatló presztizsének védelmére, megleste a Viitorul szerkesztőjét, Berlescut, rátámadt, azonban vesztére. Az utcai incidens ugyanis a Viitorul szerint így folyt le: Berlescu ur tor-kon ragadta a degeneráltat, aki a Gri-gore N. Filipescu névre hallgat és neki dobta fejével a drogéria falának, az épület bejáratánál. A támadó eköz-ben és folytatólag ezután annyi po-font kapott az erős Berlescu urtól, hogy azonképen, halotthalványan, ala-posan elpáholva elbeszélhette az édes-apjának, hogy épen most tér vissza a háborúból, amelyre már különben is készülődik, amennyiben olyan szol-gálatra osztatta be magát, amelyben nyomát se fogja soha látni a harc-nak. Minden, amit a támadó tehetett, az volt, hogy előbb hiszterikus asz-szony módjára a körmeivel karmolá-szott, azután nyul módjára a Regala-Strada felé megszaladt.

Vége az egyetemi poltíztlásnak.

Bukarest Athanasiu tanár, a bukaresti egyetem új rektora tegnap tette le a hivatalos esküt és nyomban átvette hivatala ügyeinek vezetését.

Az új rektor azzal kezdte meg működését, hogy az elődje, Toma Jonescu által összehívott szenátusi ülést lemondta.

Toma Jonescuék kétségbeesett aknamu-kával igyekeznek Athanasiu működését gá-tolni, de a nagytekintélyű tanár erőves kézzel lát hozzá, hogy a pártpolitikát a kormány in-tencióihoz híven, kiüldözze az egyetem falai közül.

Románia árubehozatal nélkül.

Bukarest. A Viitorul hosszabb cikkben foglalkozik a napról-napra jobban érezhető áruhiánnyal.

Megemlíti a cikk, hogy bizonyos idő óta némely áru ötszörösen, sőt még tízszeresen is drágább lett, mint amilyen volt és néhány hónap múlva már semmi áron sem lesznek kap-hatók.

Jelenleg azt tanulmányozzák — írja a „Viitorul” — hogy különösen a Franciaországban és Angliában megrendelt árukat miképen lehetne Svédországon és Oroszországon ke-resztül Romániába szállítani. Amíg azonban ezek az áruk megérkeznek, hónapok mulnak el és addig az or-szágon levő mennyiség teljesen el-fogy.

Az e tárgyban megtartott körkér-dés nagyon érdekes tényeket ered-ményezett.

Egy nagykereskedő, akinek ren-des körülmények között 1—1 és fél millió lei értékű áruja volt a raktá-ron, legfeljebb 100 ezer lei értékű áruval rendelkezik.

Ennek az áruhiánynak következ-ménye az a rettenetes drágaság, amely némely árunál tapasztalható. Így pél-

dául egy gyapjukendő, amely ezelőtt 9—10 leibe került, ma 45—50 lei. Ruhaszövetek, amelyeknek az ára 10—15, legfeljebb 20 lei volt, most méterenkint 40 leig terjedő összege-ken kaphatók csak. Egy kis cséve cérna most 70—80 banin alul nem vásárolható.

Ha ez még egy néhány hónapig így tart — írja a „Viitorul” — akkor a kereskedők kénytelenek lesznek üz-leteiket bezárni és a személyzetet el-bocsátani.

Mindezekből látható — fejezi be cikkét a „Viitorul” — hogy kereske-dőink súlyos krízist éltek át, amely, ha még néhány hónapig tart, nagyon rossz következményeket fog maga után előidézni.

Bukarest. November hó 15-én a be- és kiviteli forgalom a következő volt a romániai belépő állomásokon. Athaladt Pradeálnál 81, Palánkánál 1 és Caineninél 3 wa gon. Mindezek a wagonok mez voltak rakva árukkal az állam és a bevittel foglalkozó kereskedők részére. Elhagyta az országot Pradeálnál 44 Palánkánál 12 és Caineninél 10 wagon, mind terménnyel megrakva.

Bukarest. A m. kir. államvasutak igazga-tósága interveniált a román vasutak igazga-tóságánál az Orsova-Verciorova közötti személy-és áruforgalom újbóli megindítása tárgyában. Az említett forgalom újbóli megindítása céljából november hó 20-án értekezletet tartanak Orsován. A román vasutak részéről Antonescu krajovai felügyelő vesz részt az értekezleten.

Bukarest. A m. kir. államvasutak igazga-tósága értesítette a román vasutak igazgatósá-gát, hogy a Magyarország és Románia közötti vasuti összeköttetést Verciorován át helyreállít-tották.

A román vasutak igazgatósága ezt az ér-tesítést tudomásul vette s így valószínűleg há-rom vagy négy nap múlva helyre lesz állítva Bukarest és Budapest között a forgalom Ver-ciorován át.

Görögország szerepe a balkáni küzdelemben.

Bukarest. A svéd konzul helyet-tese, aki most hazautazott rövid sza-badságra, a Balkánon várható fejle-ményekről a következőket mon-dotta el:

— Ugy néz ki most a dolog, hogy Görögországban gyorsan érik a dön-tés. Erre vall bukaresti vezető enten-te-barát politikusoknak azon aggo-dalma, hogy Olaszország balkáni expedíciója teljesen a központi hatal-mak javára billenti a helyzetet Athén-ben és Szalonikiben. Russzofil szem-pontokból pedig ennek a bekövetke-zése a legindokoltabb félelmet kelti, mert ha Görögország, ami mellett ma már számos lehetőség, sőt valószínű-ség is szól, tényleg csatlakozik ger-mán-magyar-bolgár-török blokkhoz, ezzel a russzofilek játszmaja Romá-niában is örökre elveszett. Ennél többet igazán nem mondhatok. Ha egyéni impresszióim nem csaltak és ha a bukaresti russzofilek aggodal-mai indokoltak, akkor maguk nyu-godtan tekinthetnek az események elé.

Bukarest, november 20. Görög hivatalos körökben azt hiszik, hogy most, a Berlin—konstantinápolyi ut megnyitása és a német-osztrák-ma-

gyar-bolgár-török hadak kapcsolatba jutása után a négyesszövetség gravitációs központját Athénből Bukarestbe helyezik át. A négyesszövetség Athénben valószínűleg nem tesz több lépést aziránt, hogy Görögországot osztlakozásra bírja.

Románia kénytelen lesz hadat üzeni Oroszországnak.

Bukarest, november 20. A Jassyban megjelenő Opinia bukaresti tudósítója beszélgetést folytatott egy politikai személyiséggel, aki Majorescu volt miniszterelnök híve és jelenleg is osztja politikai vezére nézeteit. A politikus kijelentette, hogy Majorescu nézeteiben változás állott be és bizonyos határozottság foglalta el az eddigi félénkség helyét. Majorescu

korábban hit annak a valószínűségében, hogy Románia semleges maradhat, ha a középponti hatalmakkal bizonyos koncessziók jönnek létre, mert Németország és a monarchia győzelmében sohasem kételkedett. Oroszország azonban súlyos gondot okozott Romániának és a volt miniszterelnök abban a hitben élt, hogy Románia nem keveredhet háborúba Oroszországgal. A helyzet azonban a hadszíntereken annyira megváltozott, hogy azt hiszi, hogy Románia kénytelen lesz Oroszországnak hadat üzeni. Ennek oly gyorsan kell megtörténnie, amilyen gyorsan csak lehetséges, mert ezáltal lehet csak megmenteni, ami még megmenthető Románia számára.

„Ungarische Strasse“ Kragujevácban.

— Aradi főhadnagy a szerbiai hadjáratról. — Három hét alatt mienk a királygyilkosok országa. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 20

A világtörténelem nem ismer hasonló hódító hadjáratot, mint Szerbia letiprása. Nemcsak a lángelméjű hadvezérek stratégiai terveit, nemcsak az offenzíva előkészítése kelti fel az egész világ csodálatát, hanem őszinte elismerés és valóssággal babér-erdő jár ki azoknak a csapatoknak, amelyek a szenális terveket nagy hatékony végre, hogy majdnem napi pontossággal, akárosak egy óramű szerkezete, minden kijelölt hely el van foglalva, minden hegybát meg van tisztítva.

Minden harctér nehéz és egyiken sem lehet bosztonozva az ellenséget állásaiból kivonni. Azonban az igazi hegyi háború mégis csak Szerbiában folyik, ahol heteken át elképzelhetetlen nehézségeket kell leküzdeniük vitéz katonáinknak. Nem sablonos dicséret illeti őket, mert amit ők végeznek odalent Szerbiában, az minden képzeletet felülmúló haditét.

Ezt a tapasztalatot hozta haza egyik honvéd alakulás keretében küzdő aradi népfelkelő főhadnagy, aki a montenegrói határharcokban vett részt és tegnap érkezett Aradra belegen.

— Az én csapatom — mondotta az Aradi Közlöny tudósítójának K. János főhadnagy — Zimánótól nébány kilométernyire folyó Jelica folyócska egy szigetén, a Limacka-Ada szigetén befészkelődött montenegróiakat űzte ki és előre nyomulva törte át a frontjukat. Itt szerb és montenegrói csapatok küzdöttek együtt, igen nagy és erős ellentállást fejtettek ki, de csak addig, míg ami nehéz hegyi ütegeink meg nem szólaltak. A mi gyalogságunk itt gyengébb erőkkől támadott és csak addig tartotta a frontot, míg a rettenetes hegyi utak az ágyukat felvontattuk a magaslatokra. A montenegróiak még ma is olyan kegyetlen és embertelen módon harcolnak, akár csak a középkorban. Seresültjeinkkel és a foglyokkal rosszul bántak. Kifosztják, kirabolják őket és ha valamelyik ellentáll, meg is ölik.

— Az erejük már megtörtött, nagyon gyengén vannak felszerelve és renkívül sokat szenvednek a hidegtől, mert téli felszerelésük egyáltalában nincs. A kenyérzsákjuk egyuttal a töltegytartójuk is és ezenkívül semmijük sincs. A mi katonáink téli felszerelése elsőrendű. Az igaz, hogy nappal sokat isszadnak a

meleg pokróc és takaró alatt, amelyet a hátukon kell cipelniük, de annál jobban esik éjjel a 1500–2000 méter magas hegy tetején vele takaródnak. A fáradalmak olvanok, hogy arról leírás adni, a szó gyenge. Pala hátú hegyeket mászni napról-napra, amikor a trón napokra elmarad, emberfeletti erőköt kíván és őszinte meggyőződése ott lent mindenkinek, hogy csak a magyar katona lelkesedésével lehet ilyen hadjáratot megengerni. Ezt a szerb fogolytiszték is elismerik. Hus van bőven, minthogy azonban a gyors előnyomulásban a sütdék nem követhetik a csapatot, a kenyér-adagokkal takarékoskodni kell. De oda se neki, mert mindenért kárpótolja a magyar fiukat a folytonos győzelem. Diadalmas lobo-góink utját már a hivatalos jelentések elmondották, tehát ismeretes, hogy milyen óriási részét hódítottuk meg Szerbiának. A csapatoknál az a vélemény, hogy három hét alatt befejeződik a szerbiai hadjárat.

— Ivanjicától hat, a montenegrói határtól husz kilométerre állunk, amikor megbetegedtem és visszaküldtek a Hinterlandba. Arilje—Pozsega—Cacak—Gra—Milanovac—Kragujevac volt az utvonat, amelyen hazafelé jöttem. Kragujevactól már német vasút közlekedik Szemendriáig, innen hajóval utaztam Zimonyig. Kragujevácban igen kellemes meglepetés ért, ami bizonyítja, hogy a velünk együtt harcoló német szövetségeseink mennyire megbecsülnék bennünket magyarokat. Kragujevácban, amely német közigazgatás alatt áll, a főutcát, a *Petar Kralj-ulicát* elkeresztelték *Kaiser Wilhelm Strassenak*, míg az *Alexander-ulicát*, a trónörökös utját, *Ungarische Strassenak* hívják. Papirosra nyomott nagy betűk hirdetik az őszinte és a szívekben is élő fegyverbarátságunk eme kedves megnyilvánulását. A régi utcanevek átvannak ragasztva az új elnevezéssel és bizonyára jól esik tudni, hogy a németek figyelmessége ilyen eklatánsan nyilvánul meg. A város lakossága már teljesen megnyugodott, mindennapi, megszokott életmódját folytatja és a német közigazgatás mintaszerű körültekintéssel és pontossággal gondoskodik minden szükséglet kielégítéséről.

— Ivanjicában kilenc napig fekvő a kórházban. Együtt volt velem Jankó Gyula tanár, aki az offenzíva alkalmával combövét

kapott. A sebesülés nem veszélyes, mert csak lágy részeket ért a golyó, amely csak vérvesztést okozva távozott a testből. Jankó már az én eltávozásom alkalmával jól érezte magát és bizonyára rövidesen felgyógyul.

Virágh Lajos temetése.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 20

Diszes érekeposorsóban fekszik a magbaldogult. Hideg, szinte éles a levegő. Lábaik alatt nyiszorog a hó, a vékony jégtáblák, amelyek alól előszivárogo a víz. Nagy és diszes közönség veszi körül a koporsót, eljöttek barátok, tisztelők. Koszorút helyeztek az özvegy, a fia, Róth Anna, Arad sz. kir. város közönsége, a Százazéri Belvizlevezető Társulat, az Aradi Mérnök- és Építész Egylet, Arad városi mérnöki hivatal, Jegéssy Károly dr., Százazéri Belvizlevezető Társulat tisztviselői, Nikolicasztaltársaság. Özv. Boros Béni né csokrot helyezett a koporsóra. Közvetlen a koporsó mögött ment az özvegy mély gyászban, Virágh László a fia karján, jobb felől Róth Anna, azután a Tury-család tagjai következtek, majd a város és a mérnök egylet képviselői. A temetési gyászszertartást Monay Ferenc dr., minoritarendi házfőnök végezte. A gyászszertartás befejezte után az Aradi Mérnök és Építész Egylet titkára, Pivny Aladár kir. mérnök bucsuztatta el a halottat az özvegyet nevében a következő beszéddel:

— Onmagában meghasonlott, megtört lelked elszállt, a legretentőbb, az öntétele sulya által porbasújtott tested itt fekszik előttük. De hol van sziporkázó, aranyos kedélyed, hol van mindeneket napsugárral és derűvel beszövd humorod, hogy jégesedett meg örökké munkáló kezed, miért? Hozvan? utolsó löbbant teremtet mérnöki zsenid? Ezekre nincs válasz, mindez eltűnt, mindez elszállt, nincs, legfeljebb, mert tán így akarja egyszerű szived, itt van körülötünk — super pennas ventorum, a szeelő szárnyán. Itt hagyta szerető családot, árván hagyta gyermekedet, elhagyta hű baráti köröd, mindennapi hűséges társaidat, kik tekinteteiket rajongással mélyítették csillogó szeméibe, szeretettől sugárzó orosádra. Nem felejtünk el! Itt hagyta a várost, melyet védőtöltéssel megmentettél az árviztől, melyet vízvezetékkel, csatornázással a közegészség magas színvonalára emeltél, melyet városrendezéssel valóban városá tettél. Négy esztendeig mint műegyetemi assistens ifjú generációkat vezettél, négy évtizeden át mint a municipium főmérnöke egy egész város jövő fejlődésének alapját rakta le. Nem felejtünk el! Eljöttünk ide haló poraidhoz, ezt neked lemondani, tisztelőd és barátaid, az Aradi Mérnök és Építész Egylet. Eljöttünk hozzád elbucuzni. Isten veled szeretteit elnökünk! Virágh Lajos! Isten veled!

A temetésen nagy és előkelő közönség vett részt. Ott voltak a város részéről: Varjassy Lajos polgármester vezetésével Angel István dr., Green Nándor, Herling Gyula, Jegéssy Károly dr., Kilényi János, Kovács Vince, Lőcs Rezső, Nachtnébel Odón. Ott voltak továbbá özv. Boros Béni né, özv. Sarlot Domokosné, Fábry Sándor dr., Halmai Andor és neje, Neuman Adolf báró, Szendrey Mihály és neje, Kemény Bertalan, Schór Lajos, Sziklay Arthur, Tagányi Gusztáv, Némethy Emil, Kátóna Béla, Finta Lajos, Szöllösy Jenő dr., Mátyás Dániel, Tabakovits Emil, Reicher Károly, Kádas Kálnán, Velesov Géza dr., Németh Zsigmond, Szántay Lajos, Deutsch Károly, Vukcu J. Miksa, Zinner Béla, Nikolic Döme és Arad város minden mérnöke, építész, az elhunyt számtalan barátja, ismerőseivel.

Bolgár lovasság bevonult Monasztirba.

(A szerb hadsereg kiszorul a hazájából. — A szövetségesek sikerei. — A helyzet várakozáson felül kedvező.)

— Távirati tudósítás. —

Bécs—Budapest—Szófia.

Amsterdam. A Tribuna jelenti Szalonikiból: Bolgár lovasság bevonult Monasztirba.

Lugano. A Corriere jelenti Monasztirból 18-iki kelettel: A város nyugodt. A lakóság nagy része már elmenekült. Kétszáz csendőr kézigránáttal felfegyverkezve a város hatüzernyi bolgár lakósága értésére adta, hogy a legcsekélyebb lázadási mozgolódásnál ellenük fellép.

Lugano. Magrini táviratozza Szalonikiból a Secolonak 18-áról: Monasztir eleste küszöbön áll. Wasics ezredes teiszóította a követeket a távozásra, miután a várost a végietekig védelmezni akarja. A következőket mondotta:

— Uraim, szerencsétlenségünk utolsó perce elérkezett.

A konzulok kijelentették, hogy ki akarnak tartani mellette.

Az expedíciós sereg veszedelemben.

Berlin. A Lokalanzeiger jelenti Gentből: A francia sajtó nyíltan tárgyalja az expedíciós sereg visszavonulásának lehetőségét. Verrons tábornok a lapban kijelenti, hogy Sarrail tábornok hadseregét körülzárás fenyegeti, ha Monasztir elesik. Csapataink hajóra szállítása nagy csapas lenne ugyan Franciaország presztízisére és nemzeti büszkeségére, de mindenesetre jobb, mintha a csapatokat céltalanul lemészárolják.

Amsterdam. Londoni jelentések szerint nem lehet fogalmat alkotni az Anglia lakóságában uralkodó pesszimizmusról. Mindjebban kezdik féltetni az angol francia expedíciós sereg sorsát, mely elveszett, ha gyorsan nem megy vissza a hajókra.

A szerb főerők maradéka.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Az, ami napok óta történik Szerbiában, nem egyéb, mint a legnehézebb viszonyok között végrehajtott általános támadás a szerb főerők irányában. A Drinától Szerbia legszűkebb keleti részéig és északról le a Vardar és a Morava forrásvidékéig terjed a szövetséges német osztrák-magyar-bolgár csapatok támadása. Sem a zordon Kerszt, sem az őserdők, sem a balkáni tél száz ijesztő réme, sem a bátor ellenség elkeseredett ellenállása nem bírja föltartóztatni előretörő hadoszlopainkat. Az óramű pontosságával megy előre mindegyik hadoszlopunk kijelölt útján. Kimondhatatlan fáradtsággal már túl vannak a feladat legnehezebbjén és már int feléjük a végső juttalom. Az események, miután átléptük a Szandzsákokat is, gyorsan követik egymást a Rigómező vidékén.

Kövess hadseregének jobbszárnya most olyan országban harcol, amelynek neve elválaszthatatlanul összenőtt Ausztria-Magyarországgal. A győzelmes hadvezér rátette kezét a Szandzsákra. A visegrádi hadseregrész csapatai Uvácból, miután visszahódították a bosnyák keleti vasutakat, a Szandzsák török lakosságának leirhatatlan ujjongása közben bevonultak

Pribojba. A Pozsegából kiindult osztrák és királyi zászlóaljok fáradtságos marsok és harcok után a Siro Gojno, Cigota Planina és a Ljubis égbenyuló magaslatain át szintén átlépték a határt és most már szokot a szerb erőket is kiverték, amelyek Novavaros földműveiben védekeztek.

Azok az osztrák-magyar csapatok, amelyek Ivanjicától délnyugatra nyomultak előre, november közepén három napi elkeseredett harc árán feljutottak a 1500 méter magas Javorra és megkezdték a leereszkedést a sjenicai völgykötletbe, hogy birtokukba kerítsék Sienica városát. Borzalmas nehézségekkel küzdött az a hadoszlopunk, amely Ivanjicától délkeletre november 12-én ostrommal elfoglalta a Livadia Planinát, majd a hegyi ösvényeken déli irányban nyomult előre és öt nappal később rohammal elfoglalta az 1931 méter magas Jankov Kament. Az itt lévő csapatok szintén megkezdték már a leereszkedést a Szandzsákba és eljutottak a sienica-novibazári járható új középső részéig, Duga Poljanáig.

Raskáért német csapatok küzdenek. Az Ibar mentén lévő Karakad már kezünkbe jutott. A szerbekre a legsúlyosabb csapásokat méri a szövetségesek a Toplica-völgy középső részén, valamint ettől keletre a Rigómező szegélyén. Kursumlje már előtt és a németek, valamint a bolgárok megindultak a szerb főállások ellen.

Az időközben útra csoportosított és megerősített bolgár hadsereg a vranja-öszkübi területre támadásba ment át. A gilani mélyedésből és a kacsaniki szorosokon, valamint a Gar-Planinán és Karadakon át Prisztinát fenyegetik és ezzel az ellenséges főerők utolsó maradékát is. Nagy idők küszöbén állunk.

A monasztíri szerb sereg pusztulás előtt

Rotterdam. A Dally Telegraph szerint a szerbek helyzete a Monasztir-vilájetben borzasztó válságos. A szerb hadsereg létszáma ott néhány ezerre omlott össze, amelynek most élelmiszer és munició nélkül Albániába, vagy Görögországba kell keresztül törnie magát, mert északi és déli Szerbia között nincs már összeköttetés és a bolgárok már albán vidéken harcolnak.

A bolgárok Prisztinát fenyegetik.

Budapest. A Pester Lloyd tudósítója jelenti Szófiából: A bolgár operációk megerősítést Prisztina irányában rendkívül fontosnak tartják. Prisztina vidéken meg komoly harcokat varnak. Radoszlavow miniszteremök ma kijelentette, hogy a helyzet várakozáson felül rendkívül kedvezően fejlődik.

Szerbia segítséget sürget.

Amsterdam, november 20. Párisból jelentik: A bolgárok már albán területre értek. Két szerb tiszt jött Szalonikibe és sürgős segítséget kértek. Kijelentették, hogy Szerbia katonaság hiányában nem tud tovább ellentálni.

Lyon, november 20. A „Nouveliste” szalonikii értesítése szerint a szerbiai diplomáciai kar Szkutariba vonul vissza, mert a Monasztirba vezető út el van vágva.

Basel, november 20. A Tagesanzeiger-nek jelenti Szalonikiból: Dél-Makedóniában az angol-francia sereg számbeli gyöngesége miatt már is kénytelen állóharc folytatására áttérni.

A prílepi zsákmány.

Basel, november 20. A svájci lapok jelenti: A prílepi hadizsákmánynak rendkívül nagyok kell lenni, mivel itt a szerbeket a bolgárok hirtelen rohama teljesen meglepetés-szerűen érte. A szerbek itt is az entente-csapatok megérkezésében bíztak.

Az entente aggodalmával Szalonikiben.

Bern, november 20. A katonai hatóságok a Journal des Débats szalonikii távirata szerint szigorú rendszabályokat léptettek életbe Szalonikiben és szomszédságában, nehogy a szövetséges seregek mozgulatait elárulják. Minden gyanús egyéniséget kitiltották Szalonikiből és a görög kormány körlevélben értesítette a szalonikii újságokat, hogy a szövetséges seregek mozgulataival foglalkozni nem szabad.

A bolgár győzelmi jelentés.

Budapest. Pancse Dorett budapesti bolgár főkonzul Radoszlavow miniszterelnöktől a következő táviratot kapta Szófiából: Hadijelentés november 18-áról. Az operációk az egész fronton javunkra fejlődnek. Ismét 1200 foglyot ejtettünk. A szomszédos német csapatok elfoglalták Kursumlje városát. Radoszlavow.

Görögország lefegyverzi a szerb csapatokat.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitung athéni tudósítója megbízható forrásból úgy értesül, hogy a görög kormány tekintettel ama veszélyre, hogy szerb követelések görög területre léphetnek át, döntő állásfoglalásra van elhatározva. A külügyminiszter tegnap kijelentette az újságen diplomáciai képviselők vezetőinek, hogy amennyiben ezen eset beállna, Görögország semlegessége védelmében az átlépő szerb csapatokat azonnal lefegyverzi, s a háboru befejezéséig koncentrációs táborban helyezi el. Görögországnak el kell kerülnie azt, hogy a háborut területére átvigyük. Az entente hatalmak követelt a kormány határozott kijelentése észrevehetően kellemetlenül érintette.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy a lakhelyváltoztatást mindenkori a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

Az entente diplomáciája Görögországért harcol.

(Kitchener és Denis Cochin missziója —
Letartóztatott Venizelosz-pártiak.)

Távirati tudósítás.

Athén—Kopenhága, november 20.

A Politiken jelenti Párisból: Francia körökben a mostani helyzet komolyságáról egységes telfogás uralkodik. Kitchener és Denis Cochin Görögországba való utazása és a nagy angol-francia haditanács jele annak, hogy a szövetségesek utolsó nagy erőfeszítéseiket teszik most, hogy ellenségeiknek a Balkánon való előnyomulását feltartóztathassák.

Diplomáciai esata Athénben.

Lugano, november 20. A milánói Secolona jelenti Párisból: Athénben most nagy esata folyik a négyesszövetség és a központi hatalmak diplomáciája közt. Nemesak arról társalnak, hogy Görögország intervénáljon egyik vagy másik hadviselő csoport érdekében vagy hogy megőrizze-e továbbra is a semlegesét, hanem főképen a körül forog a szó, hogy mi épen lehetne biztosítani a Szaloniki-ben partraszállt csapatokat. A négyesszövetség új válasza során az 1864-ik évi szerződésre támaszkodik, amelyben Franciaország, Anglia és Oroszország garantálta Görögország függetlenségét. Szerintük ez a függetlenség nem fér össze a német befolyás gyarapodásával és Konstantin király a német agitáció türelmével megsérti a szerződés szellemét, mert hiszen ez a szerződés a három garantáló állam részére jóakaratu semlegességet ír elő.

Az entente nagy haditanácsa.

Páris, november 20. A Petit Parisien római tudósítója jelenti, hogy az olasz kormányt értesítették, hogy az entente tagjainak, haditanácsát az összes szövetségesekre kiterjesztik. Oroszország, valamint Oroszország is képviselőit fogja magát a haditanácsban. Oroszországnak a Balkánon való beavatkozásáról a lap tudósítója tudni véli, hogy olasz katonai körök a szaloniki partraszállást helyeslik, mert egy albániai expedíció elé sokkal nagyobb nehézségek gördülnek, semhogy eredmény volna várható. Ezzel szemben politikai körök azt kívánják, hogy a partraszállás az albán parton történjék, mert politikai szempontból ezt az új sokkal fontosabbnak tartják, mint Szaloniki felől.

Hazaárulók Venizelosz táborában.

Lugano. Athéni jelentések szerint Venizelosz több pártitvét hazaárulást letartóztatták.

Athén, november 20. Az athéni és piruszi kereskedők és kereskedők arra kérték Venizeloszt, hogy vegyen részt a választási küzdelmekben. Venizelosz kijelentette, hogy a liberálisok, még ha többségben lennének is a kamarában, nem valószínűsíthetik meg programjukat. Végül azt mondta, hogy a liberális párt csak néhány nap múlva fog dönteni jövőendő magatartásáról.

A Gallipoli félsziget kiürítése.

Berlin. A Lokalanzeigernek jelentik Genfből: A Gallipoli félsziget kiürítése az entente csapatok által küszöbön áll. Az angol-francia minisz-

tertanácsoson Asquith felolvasta a Dardanella-parancsnok Monrwe táviratát, amelyben közli, hogy a törökök jelentékeny tüzérségi erősítést kaptak, míg az entente csapatok utánpótlása és élelmezése nagy nehézségekbe ütközik. Ennélfogva javasolja a Gallipoli félsziget kiürítését. A minisztertanács elhatározta, hogy a döntés előtt Kitchener véleményét megvárja.

Ahol a házezred hősei pihennek.

— Az októberi nagy esata. — Lősch kapitány sorsa. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 20.

A 33. gyalogezrednek a harctérről hazatérő vitézei sokat tudnak beszélni az ezred egyik fiatal főhadnagyáról, aki ragyogó bravurokban, gyönyörű harcok tetteiben vett részt, mióta a harctéren küzd. Codarcea Szabin főhadnagy a 33. gyalogezred egyik gépfejtőosztályának parancsnoka, aki a háboru kitörésekor zászlósi rangban vonult harcba. A harctéren kapta meg a hadnagyi rangot, majd kévéssel ezután soron kívül főhadnaggyá nevezték ki a már hét előtt megkapta a signum laudis is. Codarcea két nappal ezelőtt Aradra érkezett. A kárpáti harcokban, még a múlt télen megsérült és a sebesüléstől most újból súlyos fájdalmak vannak, úgy, hogy állapota a harctéren való maradását lehetetlenné tette. Munkatársainknak alkalma volt beszélni a házezred vitéz főhadnagyával, aki a 33. gyalogezred legutóbbi nagy küzdelmének részleteit mondotta el. Ezt a harcot egy keletgaliciai falu közelében — de már orosz földön — vívták meg október végén csapataink. Ebből a harcból estek fogságba Dolga Imre és Kovács Béla hadnagykok és katonáinknak ebben a küzdelmében halt hősi halált az Aradra érkezett hírek szerint Lősch Adolf százados és Ráskó László a gyalogezred legfiatalabb hadnagya.

— Az utolsó hetekben — mondotta Codarcea — szinte bátor tétenség uralkodott a harctérünkön. Hosszu időn keresztül még csak egy puska lövést sem hallottunk. Ez után a hosszú esend után október 21-én éjjel három órakor az oroszok erős tüzérségi tüzet indítottak a mellettünk lévő Landwehr ezredre. A tüzelést a mi tüzérségünk sem hagyta válasz nélkül és pár perc múlva rettenetes tüzépárbaj fejlődött ki. Az ágyúzás szava olyan volt, mint a dobpergés. Amikor a tüzelés alább hagyott, megkezdődött a gyalogsági támadás is szomszédaink ellen. A támadások délelőtt tíz óráig tartottak. Három támadást utasítottak már vissza a Landwehr ezred katonái, amikor a dekkungjuk kigyulladt és hatalmas lángokban kezdett égni. A Landwehrek kénytelenek voltak elhagyni a tűzben álló fedezéket és a mögöttes lévő lövészárókba vonultak.

Ekkor már mi harminchármasok is kezdünk készülni, tudtuk, hogy hamarosan ránk is kerül a sor, az oroszok betéskelték magukat állásaink közé és alakban és amikor bennünket kezdtek lövöldözni, valósággal há-

tról kaptuk a tüzet. A legszeles század Lősch kapitány volt, aki katonával oldalvédnek fejlődött és beavatkozása vissza is vetette kissé az oroszokat. Ekkor jött a parancs, hogy mindnyájan vonuljunk vissza. Pár nappal ezelőtt érkezett a harctérről egy fiatal menetszázados, amelyet a visszavonulásnál mint külön csapatot nyomban harcba vetettek. Az új legénység igazán gyönyörűen harcolt. Látszott a harcukon, hogy a katonákban, akik még nem voltak a harctéren, mennyire tombol a küzdelem után való kiforratlan vággy. Velünk együtt kezdtek meg a támadást. Erős küzdelem után az oroszokat visszavertük előbbi állásukba.

Mindjárt a harc után egy Landwehr tisztel találkoztam, aki elbeszélte, hogy a rohamunk előtt látta, amikor egy alacsony termetű harminchármas százados fejlődést kapott és elesett. Ezután többen beszélték, hogy Lősch százados a harcban elesett. Legényei közül többen mondták, hogy a visszavonulás előtt Lősch százados rohamot intézett a muszkák ellen. Kiugrott a lövészárókból és a rettenetes zajt tulharsogó hangon kiabálta „Dritte Kompanie mir“ és ezután a nachot ki sem tudta mondani. Elesett. A visszavonulásakor természetesen ott maradt az oroszok kezei között. Sokan mondták azt is, hogy a százados csak súlyosan megsérülve esett össze és így most fogságba van. Némelyik úgy látta, hogy karján és lábán sebesült meg. Épen ezért, mivel közvetlen szemtanu nincs a százados haláláról, egyelőre úgy kezelik, mint eltűntet. *Mi pedig várjuk és reméljük, hogy egy szép napon egy táviratot, vagy levelet kapunk orosz fogságból, Lősch századostól.*

Ebben a harcban halt hősi halált Ráskó László hadnagy is aki Strohofer őrnagynak volt adjutánsa. Mikor vissza felé huzódunk, köztünk volt ő is. Ekkor érte az ellenség golyója, (mely a veséjét és tüdejét furta keresztül.) Szegény kis fiu, mindössze talán tizen-nyolc éves volt, nyomban meghalt. Szép sírban nyugszik Niemiacz temetőjében. Dolga Imrét Kovácsal együtt akkor fogták el, mikor visszavonultunk.

Elmondta még Codarcea, hogy ezután a harc után most ismét pihenhettek katonáink. Most újból megkezdődött a esend. Az oroszok különben, mint a főhadnagy mondja, igazán emberségesen bánuak az utóbbi időben foglyaikkal. Ezt nemcsak a fogságból visszakért katonáink beszélnek, de látni is lehet, hogy az orosz szanitések, milyen óvatossággal és körültekintéssel emelik a hordágyakra sebesültjeinket. Elesettjeinket hősöknek kijáró tisztelettel temetik el.

Codarcea Szabin jelenleg súlyos beteg. Az orvosok elsősorban nagy nyugalmat ajánlottak neki és mint ő mondja azzal ijeszti, hogy a telet valószínűleg itthon kell eltöltenie. A főhadnagy türelmesen várja a szabadulás óráját, csak attól fél, hogy mire felgyógyul: késő lesz nem lesz hely és nem harc, hogy hova menjen.

Tábori előfizetőink és olvasóink b. figyelmébe.

Miután tábori postautóványon az írásbeli közlemény nincs megengedve, arra kérjük azokat, akik a háboruból pénzt küldenek, hogy egyidejűleg külön levelező-lapon jelezzék, hogy az összeget milyen célból küldötték.

Lakás a fronton.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 20

Kedves és vidém sorokban írja le egy aradi vadászhadnagy a haretéri lakását. A levélben, amelyet egy aradi ismerősének küldött M. Viktor 28-as vadászhadnagy, jó hangulatra valló humorral így rajzolja lakását, a fronton:

Igéretemhez híven, írok egy hosszú bucsulevelet. Tárnya: kis lakom. Helyszín: muszkaország, kis temető alatti völgyecske. Ha dráma-író lennék oda, írnam még hogy: népség, csöcselék, de harcos létetre, csak annyit, hogy: katonaság. Szóval egy kis völgyben vagyunk, melyben annyi a sár, mintha Arad és vidékéről mind oda hordották volna. Nem akarok túlozni, de az embereknek majdnem csak a fejük látszik ki s mintha azok kis parányi látokon ide-oda mozognának. Igaz, hogy ebben a leírásban én is átvettem valamit Vitéz Hány János szokásából, a füllentésből, de nem túl sokat. Ebből a kis völgyecskeből lehet egy artistának is dícséretre való balanzírozással lakom ajtajához feljutni. Na már megint füllenttem, azt írtam, hogy ajtó. Dehogy is az, csak gyerekkoromban arra tanítottak, hogy amin keresztül egy szobába jutunk ajtónak nevezem. Ezentúl is annak fogom nevezni, habár nem helyesen. Magára bízom, hogy annak a valaminek, amin keresztül egy üregbe bejutunk, találjon egy jó magyaros kifejezést. Szóval ezen jutunk be kis viskóm helyéjébe

De nem rendesen, emberhez illően. Isienments. Előbb hason csuszva, majd négykézláb mászva beszállunk rajta. Ha már egyszer beestünk, nézzünk csak szőjjel, hogy mi is a berendezés. A berendezés nulla. Van ugyan egy tűzhelynek osutolt valami, amelyben akkor ég a tűz, ha akar, (rendesen nem akar,) s egy füstöl, ahogyan akar. (Rendszerint igen akar.) Ezt is inkább lehetne mesterséges füstfejl sző készülnéknek nevezni, mint tűzhelynek. Van azután egy falba vert fadarab, amit elneveztem gyertyatartónak, ugyanis ezen ég a gyertya néha-néha; úgy ünnep és vasárnap. Vagy ha vendégek jönnek, illetve ha vendég jön, mert háromnál többen nem férünk be kis viskómba. Ha mindenképpen kétfő akar egyszerre bejönni, úgy nekem, mint házigazdának ki kell menni, s csak a fejem dughatom be, lábaim addig a hideg prédái. Mindennapi, rendszeres vendégünk a muszka földi, hideg szél, mely oly élvezetesen süvit be, magával hozva a friss havat is. Most kis viskómba sok szófér, de szellőségén nem esik csorba. Nagysága: 2-3 lépés hosszú, ugyanannyi széles. Magassága: egy térdelő ember magasság fej nélkül. Agyam: egy félig lerombolt ház tetőjéről leszedett szalma. Ezen oly kellemes álmom van.

De mindezeket nem panaszképen írom. A világért sem. Csak, hogy tudja meg Annuska, hogy az aradi vig vadászok mily kis kunyhókban laknak. Ebben oly jó kedv van, hogy ritkasság. Bohém természetemnek a legnagyobb mértékben megfelel, csak nevetek rajta s hála Istennek mindig jókedvem van. Néhány nap múlva írok megint egy hosszú levelet, saját kinézésemről.

Kitüntetés. Otrubay Dezső dr. aradi járásbíró, aki mint tüzérfőhadnagy szolgált és mint megirtuk, a legutóbbi harcokban megsebesült, az ellenséggel szemben taositott vitéz magatartása elismerésül szép kitüntetésben részesült: a király a vitéz főhadnagynak a signum laudist a katonai érdemkereszt szalagján adományozta.

H I R E K.
LEGÚJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Athén. A szerb követség közli: A bolgár távirati ügynökség azt állítja, hogy az első szerb gyalogezred fel-lázadt és parancsnokát Pribicevics Milán ezredest megölte és azután fel-oszlott. Az ezred, amelyet Pribicevics Milán ezredes vezényelt, a szerb had-sereg egyik legdicsőségesebb ezrede, ép úgy, mint Pribicevics Milán, a legfiatalabb ezredes, egyike a legki-tünőbb tiszteknek, aki a három utolsó hadjárat folyamán három rangemel-kedést ért el a haretéren. A hír, amelyet a bolgár távirati ügynökség terjesztett, amelyhez azonkívül kom-mentárt fűzött annál méltatlanabb, mert ugyanaz a Pribicevics ezredes és ezrede az, amelynek a bolgár had-sereg Papas-Teppének, Drinápoly leg-hatalmasabb erődjének bevételeit kö-szönhette a Balkán háborúban, ami-kor a szerbek segítségére voltak a bolgároknak.

Lugano Tittoni párisi olasz nagykövet legközelebb Rómába érkezik.

Konstantinápoly. Etzerumból elő-renyomult török csapatrészek orosz területen harcolnak. A határ közelé-ben egy tansikon törbe csalt egy orosz tiszti járőrt és annak nagy ré-szét megölte, a többieket elfogta. A török tiszti járőr orosz területen Ard-vintól nyugatra erős orosz csapatré-szekre bukkant, megölt hatvan kato-nát és tisztet. A megmaradtak szá-mos sebesült visszahagyásával elme-nekültek.

— **Harminchét millió az aradi hadikölesönjegyzés.** Az aradi hadi-kölesönjegyzések, amelyeknek fényes sikere minden várakozást felülmul, most zárultak le teljesen és a még postán beérkezett jegyzések különö-sen a vezető helyen levő két intézet-nél jelentékenyen emelték a végöss-zteget. Az Aradi Első Takarékpénz-tárhoz hatszázezer koronán felül levő jegyzés érkezett be még, az Arad-megyei Takaréknál pedig kerek 10,750.000 koronára szaporodott a jegyzés. A jegyzések végösszege te-hát meghaladja a 37,000.000 koronát. Ezzel az eredménnyel Arada vidéki városok közt — Pozsony, Zágráb, Te-mesvár és Győr után — az ötödik helyet foglalja el.

— **Kitüntetés.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Bészler János zásnadosát, a 3. honvéd gyalogezredben, az aradi kombi-nált zászlóaljnál ismételten a signum laudissal és Böhm Győző a 7. lovas tüzérezredbeli fő-hadnagyot a signum laudissal tüntette ki.

— **Az államvasutak új kocsiparkja.** Buda-pestről jelentik: A Pester Lloyd értesülése szerint az államvasutak és vaggongyarak kö-zött tárgyalások folynak újabb nagy vagon-rendelési ügyben. Az államvasutak körülbelül hatezer kocsit akarnak rendelni, 300.000 kor-értékben. A jövő év kezdetéig e mennyiség felét el kell készíteni, a többit azukceszive 1917. februárig.

— **Javul oroszországi foglyaink sorsa.** Hamburgból jelentik: A Vörös Kereszt-Egylet hadifoglyokat gyámo-lító bizottsága közli, hogy Oroszor-szágból érkezett hírek szerint vala-mennyi német, osztrák és magyar foglyot Keletoroszországból Nyugati és Középszibériából Kelet-szibériába, Transbaikáliába az Amur vidékre száll-ították. Mint a Wolff-ügynökség ér-tesül, az áthelyezésből nem következ-tethető a hadifoglyok helyzetének rosszabbodása, sőt inkább annak meg-javulása várható, mert először Kelet-szibériában jobb segítőeszközök ki-nálkoznak élelmezés dolgában. Az élelmiszerek ott nagyon olcsók. Az elszállításra számos egészen új, most üresen álló kaszárnya áll rendelkezésre. Az adományok küldése s az egész orosz birodalom területén szét-szórt hadifoglytáborok ellenőrzése is könnyebbé válik.

— **Kereskedők Aradfaiváért.** Az Aradi Kereskedők köre tegnap este Knettel Lajos elnöklésével tartott választmányi ülésén elha-tározta, hogy az aradi kereskedők között a bá-boru dulta vármegyékben felépítendő Arad-faiva javára külön gyűjtést indít. A kör a hazafias akciónak erőteljes támogatása mellett azt a célt is akarja szolgálni, hogy a kereske-dők adományai apróbb összegekre szét ne for-gácsoltassék és hogy a kereskedők ezen a cí-men a gyűjtők ismételt fölkérését elkerüljék. E céltól minden kereskedő, a ki kör akciójá-ban részt vesz, adományáért elismervényt kap, a mely mindenkivel szemben igazolása annak, hogy hazafias kötelességének a kellő mérték-ben eleget tett. A választmányi ülésen jelen-kezők között több mint 300 korona gyűlt ösz-sze. A kör elnökege kéri az aradi kereskedő-ket, hogy Aradfalvára szánt adományait Knettel Lajos elnökhöz, vagy Berger Albert pénztárosához juttassák, a hol az ezekről szóló elismervényeket is megkapják.

— **A Marta. rendkívüli közgyü-lésé** december 2-án megy végbe Ara-don. A rendkívüli közgyűlésen igen diszes társaság jelenik meg, közöttük a magyar közzgazdasági társadalom néhány legkiválóbb szereplője. A köz-gyűlésen az új részvénytársaság el-nökévé Láncoz Leó v. b. t. t.-t vá-lasztják meg; az igazgatóság új tag-jai sorába beválasztják Hegedüs Lo-ránt országgyűlési képviselőt, aki szin-tén megjelenik Aradon december 2-án. A Benz-gyár nevében két német tit-kos tanácsos is Aradra utazik, mert ők is tagjai lesznek az igazgatóság-nak. Az igazgatóság régi tagjai kö-zül újból megválasztják Varjassy La-jos polgármestert, Hábry Sándor dr.-t, az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak vezérigazgatóját és Haitenberger Samut.

— **Szokatlan tévedés.** Stéger Ferenc új-panádi lakos kocsijára november 17-én valaki tévedésből mintegy 200 korona értékű lábbeli készítésére szolgáló bőrt helyezett. Igazolt tu-lajdonosa ezen előjárásnál átveheti.

— **Hölgy mint, igazgatósági tag.** A Hungária Jaquard szövetség r.-t. igazgatósá-gába választotta a budapesti társaság egy höl-gyét, dr. Berczelly Herrynét, Gajary Stefániát. A gyári részvénytársaság egyik fő részvényese és elnöke Gajary Odön főrend és dr. Berczelly Herry szintén tagja a direktciónak és a társa-ságnak.

— Százötvezér Korona hadikölcsönt jegyeztek az aradi felsőkereskedelmi iskola növendékei. Somogyi Gyula dr., az aradi felsőkereskedelmi iskolának lelkes és minden hazafias célt előmozdító igazgatója páratlan nagylátást fejtett ki a hadikölcsönjegyzés érdekében, még pedig nemcsak a vezetése alatt álló fiúiskolában, hanem a női felsőkereskedelmi iskolánál is, amelynek most 5 a helyettes igazgatója, ugyancsak a női kereskedelmi szaktanfolyam növendékei sorában is. De minden írott szónál ékebben beszél az alábbi kis statisztika, amelynek végeredménye ezzel számol be, hogy az alatt említtet tanintézetek növendékei összesen 105.000 koronát jegyeztek a harmadik magyar hadikölcsönre. A jegyzések így osztalanak meg: Az aradi felsőkereskedelmi iskola tanulói jegyeztek 56.000, az aradi leány felsőkereskedelmi iskola tanulói jegyeztek 19.000, a női kereskedelmi szaktanfolyam növendékei jegyeztek 6000, az aradi felsőkereskedelmi iskola szerződésesülete jegyzett 24.000 koronát, összesen 105.000 koronát jegyeztek.

— Köszönetnyilvánítás. Megboldogult Sági Henrikné urnő ravatalára szánt koszoru megváltása fejében Szirmai Antal ur, Sarajevó, 20 koronát adományozott az Alföld-Erdélyi Kereskedelmi Utazók Egyesületének, a háboruban elesett kereskedelmi utazók visszamaradt özvegyeinek és árváinak segélyezésére, mely adományért ezton is halás köszönetét fejezi ki az egyesület elnöksége.

— Katonai szalmazsák hulladék papirtól. Németországban ezidén — valamint Európában többi országokban is — nem jól ütött ki a szalmatermelés, úgy, hogy felmerült annak a szükség, hogy a katonai táborokban a katonák fekvőhelyére szükséges szalmát valami más alkalmas anyaggal kell pótolni. Erre a célra újabban az újságpapírost használják, mert a kísérletek során ez a régi hulladék portéka bizonyult legmegfelelőbbnek. A megvetett és kevésbé becsült makulatura tehát íme kiváló katonai szerephez jutott. A német hadügyminiszter rendelkezése folytán a hatóságok megtették az intézkedést arra, hogy az újságpapíros a háztartásokban összegyűjtessék és azt az egyes városokban levő garnizonbeli gazdasági hivataloknak beszállítsák. Az így összegyűjtött papírost azután folszerteletik és szalma helyett ezzel tömők ki a katonai ágyak szalmazsákjait. Bebizonyult az, hogy a férgék a papírt kerülnek, mint az ördög a tömjént, ilyenformán tehát katonáink a papírből készült ágyakon nyugodtabban fognak pihengetni. Ilyen hulladékpapír kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

— Apróhirdetések az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

— Fűtsünk papírral! A drága fűtőanyag mellett sokat megtakarítunk, ha a tüzelésnél olcsó hulladék papírt használunk. Ilyen hulladékpapír kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

— Üzleti könyvek, u. m. strazsák, tétkönyvek és irodai cikkek Kerpelnél. 193

— Legújabb divatlapok Kerpelnél. 193

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

P. E. A pályázatról az egyesület legutóbb tartott irodalmi bizottsági ülésén — mint ezt akkor az Aradi Közlöny meg is írta — jelentést tettek. Két pályamunka érkezett, amelyeket Műlek Lajos dr. elnöklete alatt Auszterweil Lászlóné drné és Prohászka Lászlóné drné bírálnak meg. A zsűri még nem fejezte be munkáját és így bővebben nem tudunk kérdésére válaszolni. Az eredményt az egyesület nyilvánosságra fogja hozni és akkor majd közöljük is.

Előfizető fia. Eötvös Károly életben van. Beteg és teljesen zárkózott életet él Budán.

Iskola. Gummi, szövet stb. gyűjtés eredményét tessék a polgármesteri hivatalban, vagy katonai a lovasparancsnokságnál bejelenteni. Akár az egyik akár a másik helyen utbaigazítást adnak a gyűjtött tárgyak beszállításának módja tekintetében.

Atilia király. A lengyel légió szervezője és alapítója pár hónap előtt elhunyt, magát a logiót pedig már előbb újjászervezték. Helyiségük Budapesten a Városligeti fasorban volt. Hogy az újjászervezés óta a korábbi feltételek szerint lehetséges-e a légióba belépni, ezt nem tudjuk.

N. N.-né. Panaszával nem tudunk részletesebben foglalkozni, mert nem írta meg a nevét és csak ismételhettük, amit nemrég ízentünk: akinek nincsen bizalma a szerkesztőséggel megismertetni kiltétét, nem várhatja azt, hogy ügyét magunkévá tegyék.

Aradról elszármazott orosz művész.

— Lázadás Moszkvában. — Magyar foglyok közt. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 20

Nagyoroszország békés időkben prazsgó, mulatni vágyó nagyvilági élete, mint egy jellemző határkő a hatalmas birodalom két társadalmi osztálya között. Egy előkelő, énekesnő mondta ezeket nekünk, aki hazajött ezer vasszedelem között Moszkvából, haza Aradra, itt él most a legnagyobb visszavonultságban.

— Egy felől áll a vagyonos, születési és pénz arisztokrácia, szemben a népjogokért küzdő, szegény, kancsukával betört deroku s épen ezért forradalmi hajlamu néppel. Míg ez az őket rabszolgává lenyűgöző nyomorában is megnyomorító cári uralom ellen szóvi titkos jelszavak alatt a felszabadító merényletek terveit, addig az uralkodóosztály lázas sietséggel él, mulat, maga köré varázsolja a külföld neves, vagy az általuk felkapott, híressé tett művészeit, művésznőit, tombolva szívja magába képességeik gyönyörét, éjszakai mulatóhelyeken gyöngyöző italtól mámorosan ünnepli a ballett művészeit s még elragadtatásból mámorosan ébred a holnap reá váró újabb gyönyöreire, a szeparékban lakkeszirmák sarkantyui pengenek, duhaj tivornya után asztal alá kerülnek a lapos, cári-sasos sapkák viselői.

Gavallérosan, sokat fizetnek a háboru alatt is az őket szórakoztató művészeknek, kiket ha megszeretnek, a hirneven kívül vagyont is szerznek. Ez az oka, hogy most is tele van vállalkozó szellemű művészekkel Oroszország. Mert az oroszok úgy vélik, hogy a művészi gyönyör kifogyhatatlan. És e hitüket minden mi körülveszi őket, az otthon varázsa, a létkérdés elhelyezkedése, minden, de minden támogatni van hivatva.

— En — látja, — már több esztendőn át voltam Oroszország lakója. Szűkebb patriám Moszkva volt, ahol fennepalték, becéztek s ahol vagyont szereztem énekművészetemmel. Aradról jöttem ki ide. Hívott a vágy, új ország, új népek után s a remény, hogy nem hiába teszem meg e nagy utat.

Igy éltam megelégedetten kisleányommal. Bár távol hazántól, de arról egy pillanattig sem megfeledkezve, sőt a vallás- és hazaszereget által állandóan Aradhoz vagyok kötve. Leánykám, mint az a legelőkelőbb orosz házaknál is szokás, tanulmányai mellett a művészeteknek élt. Zoagorázott, énekelni és táncolni tanult. A tánc, ennek hódol egész Oroszország. A fiúk, a legelőkelőbbek is, artista mutatványokat tanulnak. A balletben pedig már a fiatal gyermek leánykák is művészek. S akit hajlama, kedve, avagy viszonyai pályára kényszerítenek, ha tehetsége csak egy kicsit is felül emelkedik az átlag nívón, ugyan mi lehetne mint ballejtáncosnő. Ez lett az én leányom is. Elszerződött Bukaresztbe ballejtáncosnőnek s ott él ma is. De Magyarországra a szétválás ide-

genben töltött év után is mindig visszavágytunk, az orosz nép lázongása, tenyegelő magatartása folytán jöttem haza.

Valóban, elképzelheti kínos helyzetem, amiba a háboru kitörése folytán kerültem.

A remegés az otthoniakért s a félelem magamért. Mert jóllehet már orosz állampolgár voltam, de mégis csak magyar. És tudták, hogy magyar vagyok. Ha mozgolódom, hogy haza jöjjenek, gyanút keltek velem. Hogysem kitegyem magam az oroszok meghurcoltatásának, inkább ott maradtam Moszkvában.

Amíg az orosz seregek győztek, addig csak voltunk valahogy. Bármennyire is elszorult a szívem, látva orosz fegyveres katonák közt a mi büszkén, szemébe húzott sapkával tova haladó, fogoly, hőn honvédeinket.

De amikor megkezdődött az orosz seregek futása, amikor ömlöttek a sebesültek Moszkvába, lángra lobbant újra az elnyomottak leplezett keserűsége. Ismeretlen kezekből terjefték a lázító felhívások, a halál ura orosz dinasztia ellen, a panasz egyre hangosabban zuhogott. S egy napon kitört a lázadás. A nép barrikádok mögül harcolt a kovákokkal, menekült, ki merre tudott.

En értékeimet részben magammal hoztam, részben az orosz konzulátuson helyeztem el és elutaztam lányomhoz Bukaresztbe.

Utazásom azonban sok időbe telt. Itt is, ott is kiszállítottam, ahol magyar katonák voltak elhelyezve, meglátogattam a kórházakban sebesültjeinket. De itt tilos volt a magyar szó. Hogy fájt ez az én lelkemnek, hiszen az első tekintetre felismertem még csak a nézésükről is őket. És milyen boldogan hallgatták volna ok is a magyar szót.

De ha már magyar szót nem adhattam nekik, adtam azt, ami tőlem telhetett s ami a szomorú fogatukban nekik is nagy szükségük lehetett. Péntek adtam nekik. Amíg Bukaresztbe nem érkeztem, szétosztottam az elfogott katonáink között körülbelül 40.000 koronát. Megtehettam, módom volt hozzá és ezzel is bizám sorsán könnyítettem.

Sok szomorú látványban volt részem Oroszországban, sok szerencsétlen sorsu katonákat sajnáltam és sajnáltam azon dacos, büszke arcokat, akiket sauronyos orosz katonák kísérték végig az orosz utcákon.

És most, hogy itthon vagyok és látom a tömérdek orosz katonát, amint közönyös, nevető, megelégedett arcokkal haladnak egy-egy kifent bajszu népfelkelő honvédünk előtt, most boldog vagyok, most a háboru minden borzalmi dacára sem félek, mert én ez arcokból olvasok. Azt olvasom, hogy győzni fog a magyar!

— A lemenő nap bíbor fényét már régen elnyelte az est, a lámpák mindenütt égnek, csak nálunk van sötét, ott, ahol a művész-asszony beszél. A beszivárgó fényugarak be-aranyozzák a sötétben halványszöke fejét, amint kezembe adja háborus napóját:

— Tessék, nézze át, használja fel, ha érdekesnek találja jegyzeteim. De egyre kérem. A nevemet ne írja ki. Kerülöm itthon a nyilvános szereplést, kerülöm a társaságot. És nem szeretném, hogy ha hazakerülnek az orosz fogásból, rám ismerjenek — a katonák.

TÖRVENYKEZÉS.

§ Megszüntetett eljárás címén, ma megjelenő közleményünk kiigazításaképpen közöljük: még, hogy a szóban forgó urinó neve M. P. Gy.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Vasárnap, 1915. évi november 21-én:

Délután: fél 4 órakor mérsékelt helyárral

Gyöngyvirág kisasszony.

Operette.

Este 7/8 órakor rendez helyárral:

B: Bérlet.

B: Bérlet.

Bob herceg.

Operette 3 felvonásban.

Felolvasó szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

Limbeck János és fia első m. kir. szab. érckoporsó gyára és temetés rendező vállalata.

A harctéren küzdő Nikodém Lajos mírt férj, ugyszintén keresedi Kászonyi János és neje szül. Benczur Piroska mint szülő, özv. gutori Földes Jánosné mint nevelő anyja a saját, valamint az alólírott rokonság nevében is mély fájdalommal tudatják, hogy szeretett jó felesége, gyermekök, unokája, illetve testvérök

Nikodém Lajosné

szül. keresedi Kászonyi Mariska,

folyó évi november hó 19-én esteli 11 órakor, életének 27-ik, legboldogabb házasságának 8-ik évében, hosszú szenvedés után, az Urban elhunyt.

A megboldogult kedves halott földi maradványai folyó hó 21-én d. u. 3 órakor fognak Perényi-utca 2. számú gyászházban az ág. hitv. ev. egyház szertartásai szerint tartandó ima után megáldatni és a felső temetőben lévő családi sírkertben az örök nyugalomnak átadni.

Drága emlékét mindig kegyelettel fogjuk megőrizni!

Arad, 1915 november hó 20.

keresedi ifj. Kászonyi János, keresedi Kászonyi Sándor, testvérei, keresedi ifj. Kászonyi Jánosné szül. Jánosy Sipos Erzsébet, sógora, keresedi Kászonyi Erzsike, keresedi Kászonyi Zsuzsóné, unokahugai, özv. Benczur Danielné, nagyanja, özv. Nikodém Jánosné, anyósa, özv. Hász Sándorné szül. Nikollcs Mária, Csapó Lorántné szül. Hász Lóna, Hász Sándor, Kayser Albertné szül. Hász Mariska, Hász Erzsébet, Benczur Jenő, gutori Földes Kolumén és neje szül. Vojtek Augusta, Hehs Vilmos és neje szül. gutori Földes Margit, Dr. Földes Béla, nagybátyjai és nagynénjei, ugyszintén számos más rokon, jóismerős és jóbarát nevében is. 121

A cs. és kir. 33. gyalogezred 4. zászlóaljának tisztikara mély megilletődéssel hozza tudomásul, hogy három derék bajtársa

Vik Béla főhadnagy,**Lalesko Titusz főhadnagy,****Markovics Samu tart. hadnagy**

az olasz harcmezőn, nemes hivatásuk teljesítése közben, ellenséges golyótól találva, hősi halált halt. A hazáért mindent feláldozó lelkes kötelességtudás és bajtársi szeretet volt ifju életük legnagyobb erénye. Lángbetűkkel írták be a Nagyidők dicső nevéket a zászlóalj történetébe.

Könyvünk áztatta hantjaikból lakadjon a haza áldásos jövője. 4561

Figyelmeztetés.

Alólírott ezennel felhatalmazom Szinberger Sándor urat, hogy nevében az „Aradi Közlöny” „Nyilt-tér” rovatában közzételje, hogy különvált feleségemnek senki semmit ne hitelessen, mert érte mai naptól kezdve semminemű tartozást nem fizetek.

Ópécska, 1915. november 8-án.

Györki András,

4571

tizedes.

* Az ezen rovat alatt közzétettéket nem vállalunk felelősséget.

Kitünően megvéd a

NEMZETI ÉLE
GIESSHÜBLER
természetes égetésű
SAVANYUVIZ

sokféle infectiosus

bajból; a pusztó

gránitoklából

lakad.

Több epidémiánál fényesen bevált.

APOLLO

SZÍNHÁZ.

1915. november hó 21-én, vasárnap

Connan Doyle sorozat.

A sátán kutyája

III. rész. Oriási sikert aratott detektív sláger

A néma lastély

izgalmas detektív dráma 3 felvonásban.

Az előadások hétköznapokon 5, 7 és 9 órakor kezdődnek Vasárnap és ünnepnapokon 3, 5, 6, 7, 8 és 9 órakor kezdődnek és nem folytatólagosak!!.

Következő

ujdonságok
érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Alain R.: A sánta ördög, Gábor A.: Palika, Göndör F.: A háború nyomában, Pajzs E.: Cirkus, Pásztor J.: A muzsika vendég, Cohor P.: A gazdag gyűlölet, Twain Mark: 1,000,000 fontos bankó, Reuter G.: Egy urleány története, Peterdi S. A. mások pénze, Genisuth Charles: Az arany gyapju, Stratz Rudolf.: Édes hazám, Puskin: Anyegin Eugen, Karinthy Frigyes: Írások írókról, Karinthy Frigyes. Együgyű Lexikon, Nansen Péter: Mária, Inzen Henrik.: A trónörökös, Madelung A. ge.: Hadnaplóm Howard B.: A rejtélyes sírgömb, Andrejew Leonid A. hét akasztott, Franyó Zoltán: A kárpáti harcokról, Fehéri Armánd: A nyu-

gati harcterről, Gábor Andor: A kozák. Németben: Kohlenegg: Die drei Liebenden der Dese Voss, Thoma: Der Rostsekontäv im Himmel, Skowronek R.: Sturmzeichen, Wolf H.: Geschäft und Liebe, Pröll K.: Aphrodite mit dem Schleier, Lagerlöf: Jans Heimweh, Hamsun Knut: Kinder Ihrer Zeit, Salten Die klügenden Schellen. Pert C: Die kleine Cady, Mewis, Marianne.: Die Wolfsjägerin, König B.: Das Allerheiligste, Suttner Bertha, Schach der Qual, Melenier u. Delphi: Chaufferette, das Modellmadel, Dürr Max: Die Geschichte von Herrn Steinhausers Uhr, Holländer Félix: Sturmwind im Westen.

Kölcsöndíj: havonként 1 korona
40 fillér vagy kötetenként fizetve 10 fillér.

Vidéki bérlet is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba
is meglepő szép
ujdonságok érkeztek.

Zenekölcsöntári díj havi 2 korona,
vagy füzetenként 20 fillér.

Legújabbak: Tarnay: Gyöngyvirág, Tarnay: Mandulavirág, Dankó: Sárba taposom a fényképedet, Zerkovitz: Mi muzsikus lelkek, Nagy Károly: Gyantász cigány (Belgrádi bakanóta), Zerkovitz: Majd a legutolsó éjszakán. (Dámák agyó... agyó urak.) Farkas és Kondor: Belgrádi bakanóta.

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése

KERPEL IZSÓ,

2821

könyv-, zenemű- és papírkereskedése Aradon.

Jóka:

„Szegény
gazdagok”

filmszenzációt az

Uránia

fogja játszani.

Ziffer és Hollós

Weitzer János-u. 11.

(főpostával szemben.)

UNDERWOOD

azonnal és állandóan látható írású amerikai írógép.

ROTARY CYKLOSTYLE

önműködő sokszorosító gép és

Edison-féle

diktálógép

kizárólagos lerakata.

Üzemkellék

az összes rendszerű író-számoló- és sokszorosító-géphez, **csak** elsőrendű minőségben.

COPYING OFFICE

írási és sokszorosítási munkák vállalása.

Javitó műhely

minden rendszerű író-sokszorosító- és számoló gépek részére, a legjutányosabb árban **jótállás** mellett.

Használt írógépek

eladása és kölcsönözése.

Amerikai irodabutor.

Gyors- és gépiró szaktanfolyam.

Zongora javítások

és hangolások úgy helyben, mint vidéken pontosan eszközöltetnek.

4329

Ehrbar Henrik

zongorahangoló

Arad, Batthyányi-u. 26.

Városi zenészkola.

Költözők

figyelmébe!

villany bevezetéseket, csillár átszereléseket jutányosan végez

481

Kalmár József

villanyszerelési vállalata
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

Ivillámpa pótlásra a legelőnyösebb.

HAZAI GYÁRTMÁNY.

Kérje mindenütt az elismert legjobb

TUNGSRAM-lámpát.

Ovakodjunk utánzásoktól!

Gyártja: 8781

az Egyesült Izzólámpa és Villamossági r.-t., Ujpest.
3000 alkalmazott.

ERTESITES.

A nagyérdemű közönség kívánságára

WALCHER BERTA asszony nemzetközi társalgási szalonját

a város központjába

helyezte át

és így a szalon ezután

3944

Weitzer János-utca 17. sz.

alatt létezik, ahol naponta jelentkezők német, angol és francia társalgási órákra elfogadtatnak.

A Mezőhegyesi Cukorgyár

több

kovács- és lakatoslegényt

keres azonnali belépésre.

Kérje

ingyen és bérmentve órákról, arany- és ezüstárúkról, hangszerekről, fegyverekről stb. 4000 képet tartalmazó kártyajegyzéket.

Has György, Kourad János utca 2. sz. állító. Brák 1100. sz. (Csehország.)

Nikkel-horgonyóra K 280, jobb K 420, O-oztat fém-rem. óra K 420, svájci horgonyművel K 5. — háború-emlék-óra K 550, réz-tím-zsebóra K 850, ébresztővel K 2450, nikkel-ébresztő K 290, fall-óra K 840, 8 évi jótállás. — Szállítás utánvétel. Kockázat nincs! Kiszárlás megengedve vagy pénz vissza. 876

Leányinternátus

József főherceg-ut 19. sz.
I. emelet.

Elsőrangú okleveles tanerők, gondos nevelés, modern berendezés. Elemi és középiskolai előkészítés és továbbképző tanfolyam. Külön tárgyak: Idegen nyelvek, festés, zongora és művészi kézimunkák.

Kívánatra prospektus díjtalan.

Igazgató tulajdonos:

Stern Ilonka,

okl. tanítónő. 2027

Kérjük

igen tisztelt vevőinket,

sziveskedjenek, tekintettel a háború okozta nehéz fuvarozási és munkáviszonyokra, becses

köszén és kokszt

megrendeléseik beosztását akképp megtenni, hogy nekünk a házhosszú szállításra

legalább 2—3 nap

álljon rendelkezésünkre, hogy így figyelmes és gondos kiszolgálást kellő időben biztosíthassunk. —

Kitűnő tisztelettel 3886

Kneffel Károly és Fia

köszén és kokszt nagykereskedése

Boros Beni-tér 2. sz. Telefon 139. sz

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő ablakredőnyök gyári rak-tára.

Gyermek-kocsik

nagy választékban.

Zimmermann Ignác

norinbergi, díszmű- és játék-áru üzletében 1581

Arad, Szabadság-tér 21.

Hölgyközönség

szíves tudomására
hozom, hogy az

őszi és téli szöveteim megérkeztek.

Módomban áll legújabb divatlapjaim
után legizlésebb kostümöket és
alkalmi ruhákat szolid árban elké-
szíteni.

Szíves megrendeléseket kérek, kitünő tisztelettel

Varga Kálmán női szabó divatterme, Deák Ferenc utca 39.

Veszek és eladok

régiség butorokat,
antik darabokat.

Hittelképes egyéneknek részletre
is bérbeadok

butorokat

a legelőnyösebb feltételek mellett.
Vidéki megrendeléseket is fogadok.

Garai Károly

butorkereskedő (lőrv. bej. cég)
Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz.
Telefon 778. sz. 801

FAFF varrógépek

műhímszere és ipari cé-
lokra, utolérhetetlen tartóssá-
guk, könnyű, zajtalan járás.
Waffenrad kerékpárok, Iró-
angyal védjegy és Colum-
bia gramophonok, legújabb
felvételű Király Ernő lemezek
kizárólag

Hammer Vilmos

műszerésznek kaphatók
Arad, Szabadság-tér 5-6.
Telefon szám 96. 4057

Eladok

zsi t,
szalonnát,
szappant
(4-5 éveset),
burgonyát

nagyobb mennyiségben, valamint
veszek is. 2589

Kalmár Endre

Arad, Asztalos Sándor-u. 5.
670. Megyei telefon 670.

Cognac,

Likörök,

Szilvorium,

Törkölypálinka,

Tea és Rum

jutányos áron kaphatók:

Körösvölgyi Pálinkaraktár,

Lloyd-palota. 859

Friss

juhús,

mely pótolja és sokkal olcsóbb
mint a marhahús, eleje kg-ként
2 kor. 60 fillér, hátulja 3 koroná-
ért naponta kapható 4480

Krämer Sándor

mészáros és hentesnél Ferenc-tér 6.

Fajalmák.

Jonathán, Batul, Sikulai Ranett,
Bőr, Vanília, Törökbálint, Sóvári
és Oltromalma kicsinyben és nagy-
ban legjutányosabb árban kaphatók

Káli Ferenc

gyümölcskereskedésében, Asztalos
Sándor-utca 5. sz. 4501

Eladó

150 darab 10 hónapos uradalmi faj-

sértés

Cím a kiadóhivatalban. 4580

Saját termésű, kitünő, tisztán
kezelt magyaradi ő- és peesenye

borok

ugy nagyobb mennyiségben,
valamint palackokban kaphatók

Winter Adolf

ügyvédnél Aradon, 4554
Deák Ferenc-utca 40. szám.

Hadifoglyok

részére

téli ruhák előnyös
árban beszerezhetők

Kadinczky János

ruhadíjletében Arad, Schweidel József-
és Magyar-utca sarkán. 4527

1914. V. 400/8.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági kiküldött az
1881. évi LX. t. c. 102. §-a értele-
mében ezennel közhírré teszi, hogy
a Körösbökényi kir. járásbíró-
ságnak 1914. V. 400/8. számú vég-
zése következtében dr. Dénes Jakab
Körösbökényi ügyvéd által képviselt
gurahonczai takarékpénztár r. t.
javára zarándpataki lakosok ellen
900 kor. s jár. erejéig 1914. évi
július hó 16-ikán foganatosított
kielégítési végrehajtás le- és felül-
foglalt és 1800 koronára becsült
következő ingóságok, u. m. lovak,
ökrök, tinó és tehén nyilvános ar-
verésen eladtnak.

Meiy árverésnek a Körösböké-
nyi kir. járásbírósnak 1914. V.
400/8 számú végzése folytán 900
kor. tőkekövetelés, ennek 1914.
évi február hó 8-ik napjától járó
6% kamattal 1/2% váltódíj eddig
összesen 190 kor. 75 fillérben bíról-
lag már megállapított költségek-
erejéig Zarándpatakon adósok ta-
káján leendő megtartására 1915.
évi december hó 2-ik napjának
délé 11 óra tártáridőül ki-üze-
tik és ehhez a venni szándékozők
ezennel oly megjegyzéssel hivat-
nak meg, hogy az érintett ingósá-
gok az 1881. évi LX. t. c. 107. és
104. §-al értelmében készpénz-fize-
tés mellett a legelőbbit ígórnek,
szükség esetén becsáron alul is el-
fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő
ingóságokat mások is le- és felül
foglalták és azokra kielégítési jo-
got nyertek volna, ezen árverés az
1881. évi LX. t. c. 120. §-a értele-
mében ezek javára is eirendeltetik.

Körösbökény, 1915. évi novem-
ber hó 15-ik napján.

Tomits János

4559

kir. bírósági kiküldött.

A szájüreg desinfiálásánál, valamint a torokbetegségeit

elkúrázó
bacillusok előlérése, amely különösen gyermekeknek rendki-
vüli fontossággal bír, mint feltűnően hatásos szer, seholsem
nélkülözhető a **Formodor tabletták.**

Egy üveg 50 tablettával, 2 korona 50 fillér.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A
szájüreget desinfiálja, utóíze
igen kellemes. Ara egy porcellán-
szelencének 60 fillér.

Fejörpát

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedül ily szer, a vi-
lághírű „Krovil“ korpá-
kenőcs.

Ara egy tégelynek 2 korona.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára:

HAJOS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrásy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Használt
Ólom
megvételre kerestetik

Cím a kiadóhivatalban.

Kovács Soma és Társa, Arad

gazd. gépek, gőzgép és malomszerek gyári raktára. — Kutak, szivattyúk, feaskendők, fömlők.

Raktárunkról azonnal szállítható:

Motorbenzin,

Gépolajok,

Géphengerolaj,

Motorhengerolaj,

Gépkenőcs,

Ekék,

Boronák,

Vetőgépek,

Rosták,

Konkolyozók,

Corbin,

Faggyu,

Szijjak,

Ponyvák,

Zsákok.

4471

Berlin-szálló

Budapest,

VI., Révay-utca 10. sz.

(Andrássy-ut és Vilmos császár-ut mellett.)

Szolid, csendes, olcsó családi ház. 100 szoba, gőzfűtés, melegvíz, lift. Szobák 3 koronától feljebb; hónapos szobák mérsékelték. Kétféle konyha.

1914. V. 404/3.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági kiküldött az 1881. évi LX. t.-c. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszt, hogy a körösbökényi kir. járásbírósnak 1914. V. 404/3 számú végzése következtében dr. Dénes Jakab közbökevényi ügyvéd által képviselt garahonczli takarékpénztár r. t. javára záradpataki lakosok ellen 150 kor. s jár. erejéig 1914. évi július hó 16-ikán foganatosított kiellégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 1800 koronára

becsült következő ingóságok, n. m. tinó, lovak, ökrök és tehén nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a körösbökényi kir. járásbírósnak 1914. V. 404/3 számú végzése folytán 150 kor. tőkekövetelés, ennek 1914. évi február hó 8-ik napjától járó 3% kamattal 1/2% váltódíj eddig összesen 128 kor. 01 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Záradpatakon adósok lakásán leendő megtartására 1915. évi december hó 2-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107 és 108 §-ai értelmében késpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsárón alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előírt ingóságokat mások is le- és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Körösbökény, 1915. évi november hó 15-ik napján.

Tomits János

kir. bírósági kiküldött.

4560

A szépségápolás titka a használandó szépségápolószerek helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcs
Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely krém 1 korona.

Színes arcpорок!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila, testszín, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál osodás hatású.

Kapható:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

Uraságok figyelmébe!

Hadifoglyoknak

nagyobb mennyiségű téli vattás kabátok és nadrágok, alsó trikóruhák és munkásbakkancsok, még a készlet tart, olcsó árban kaphatók

Herzfeld Gyulánál,

Asztalos Sándor-utca.

Üzletünket

november havában

Andrássy-tér 22. sz.

a megyeházzal szemben

helyezük át.

Cipő Tözsde.

8401

Jó anyák, gondos szülők

legjobban cselekszenek, ha gyermeküknek átlátszó, kellemes ízű, mindig friss:

Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos. Egy üveg utasítással ára 2 korona 50 fillér.

Fagydagaganatok

elmulasztására, fagyviszketegség biztos megszüntetésére leg jobb szer a „Frigin”.

Ara egy üvegnek ecsettel és utasítással 70 fillér.

Legjobb fekete v. barna

Hajfestő

Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni.

a „Melogen”. Ara 2 korona.

Szűrvesztő-Depilator.

El kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt aró, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél

Hajós Arpád

gyógyszertárában

ARAD, Andrássy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 60 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/6 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

Hölgyeim!

Vidéki, közepkori, korrekt, magosabb műveltségű bíró, föltétlen úriember levelezés után kölcsönös rokonszenv esetén tisztességes, tartós ismereteket kötne jó megismerésű, disztingált, finom lelkű aradi vagy arad vidéki úrnővel. Kimerítő választ, melyet kívánatra visszaküld a kiadóhivatalba kért kettős borítékban, a beletűt „Blas lóm” jeleggel elátva. Pontos cím, mert jellegű leveleket a posta nem továbbít. 4553

Barna fess

Intelligens udleány, kinek szép tervei vannak, tisztességes szárdékből megismerkedne idősebb gavalier valódi úriemberrel. Leveleket „Örök hála” jelegre a kiadóhivatalba kér. 4578

ALKALMAZÁST KERES.

Budapesti masszírozó

házakhoz ajánlják masszázsi és úszószemet vágni. Cím József főherceg-ut 18. ajtó 8. 4558

Klinikai gyakorlattal

bíró ma szírozó házakhoz ajánlják Tökölly tér 6. házmesternél. 4578

Magyar-nemet kisasszony, ki a háztartásban is segédkezik, gyermekek mellé ajánlják. Megkeresések „Megbízható” jellegre a kiadóhivatalban. 4517

Gyakorított ápolónő

magán háznál bármily beteg ápolását elvállalja. Cím a kiadóhivatalban. 4512

Deutsches Fräulein

nicht Stelle zu 1-2 Kindern als Erzieherin. Adresse in der Administration. 4585

ALKALMAZÁST NYER.

Keresünk

egy négy középiskolát végzett gyakorlottak azonnali belépésre. Ajánlatok „Szorgalmas” jellegre a kiadóhivatalban küldendők. 4572

Gépész kovácsot

keresek lehetőleg nőt január elsejére közeli pusztára. Tudakozódni Friedmann Gyulánál Perényi-u. 7. 4564

Keresek

vegyeskereskedésem részére egy szakavatott, józan életű komoly üzletvezetőt, aki egyúttal a segédtelendőt képes ellátni. A román nyelv megkivántatik; akik a pálinka kezelésben járatosok, előnyben részesülnek. Kezdi fizetés kor. 100 és teljes ellátás vagy kor. 150 fix. Az állás bármikor elfogadható. Ajánlatok e lap kiadóhivatalához „Üzletvezető” jelleg alatt intézendők. 4579

Házmester

felvétetik Aulich-u. 15. házba. Szűcs F. Vilmosnál Karolina-utca 8. sz. 4584

Ovadékköpes,

tisztességes, megbízható és józan-életű hivatalnok, ki egyben pénzbeszedő is, helybéli vállalatnál azonnali alkalmazást nyer. Cím a kiadóhivatalban. 8446

KIADÓ LAKÁS.

Főosztályos

teljesen külön álló 3 szobás lakást valamint egy 3 szobás kényelmes lakást ajánl a Lakás nyilvántartással. Irada Deák Ferenc-u. 8. Telefon 816. Díjazás csak megfelelő esetben. 4576

2 utcai

elegánsan butorozott szoba díszlet bejárattal, fürdőszoba használatával azonnali kiadó. Ugyanott több pincehelyiségraktárnak vagy műhelynek alkalmas azonnali kiadó. Haeringer utca 5. 4541

Butorozott szoba

külön bejárattal azonnali kiadó. Ugyanott jó házi koszt kapható. Széchenyi u. 4. ajtó 8. 4574

Modernül butorozott

utcai káposztázsi bejárattal szoba azonnali vagy december 1-re kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 4581

3 szobás

másodemeleti udvari lakás, 1 szoba külön bejárattal, minden komforttal és mellékhelyiségekkel együtt. Petőfi-u. ca 10. szám alatt azonnali kiadó. Bovebbet a házmesternél.

ÖZLETEK.

2 szobahelyiség

lakással esetleg annélkül, József főherceg-ut 7. sz. alatt kiadó. Értekezni lehet. Póltenberg-u. 17. 4488

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Veszek

lehetőleg új állapotban modern kivitelben egy ebédlő és hálószoba berendezést. Ajánlatok „Hivatalnok” jelleg alatt a kiadóhivatalhoz intézendők. 4557

Train egyenruhák

használtak eladók Vilmos császártér 8. 4562

Veszek

uraktól levetett férfi ruhát, utazó városi bundát, valamint használt butorokat a legmagasabb árban. Bleier Ignác, Szent Pál utca 12. 8085

3 drb. báranybőr béles

katonazubbonyhoz kellő kitűnő meleg bevarható állapotban 60 koronáért eladó Grosz Lajosnál, Boros Béni-tér 4. szám. 4586

Hódmezőesi tégazdaságban

termelt élőhalat, pontyot kg.-ként 3 és 4 korona árban, pénz előleges beküldése ellenében szállít Havas Jakab, Honoltó. Telefon szám 8. 4564

Őszi Divat Album

1000 ábrával kor. 2.40 Fichler Sándor könyv- és papírkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. 781

Sárga bagaria,

lack, valamint az összes divator betétes cipők tisztításához a legjobb szer az „Eos Cream” kapható Aradon kizárólag a Cipő Törszében. 8408

Alig használt muft.

gallér, és, 2 drb. kék télikabát eladó. Erzsébet-körút 20. L. em. 10 ajtó. 4544

Szmirna vagy perzsa-

szőnyegeket, használtak, jókarban lavót, veszek alkalmi árban. Jelentkezés Fehér Kereszt portánál. 4551

KÜLÖNFÉLE

Irógépeket

mielőtt javíttatna, kérjen ajánlatot Schmotzer és Bodnár műszerészektől Perényi-utca 6. Telefon 888. Ugyanott elsőrendű üzemkellékek is legolcsóbb arakon. 8175

Varó termek,

kör-termek, megfigyelő állomások fertőtlenítésére legalkalmasabb Carbolsavas mosó szappant ajánl Dr. Földes és Hehs pipere szappan és vegyészeti gyára Arad. Kilonként 4 koronáért. 12

Aranyat

és

Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy beoszerél; ugyszintén régiségeket vesz és elad

Losonczy Lajos

órás és ékszerész fiúlete
ARAD, Szabadság-tér
Telefon 964.

„Matteine“

poloska és molyirtó vállalat
Arad, Tabajdi Károly-utca 1. sz.

Telefon 10-43.

(Tulajdonos: Fiszben)

Elvállal teljes bérházak, szállodák, nyézetek, nagyobb magánlakások féreg elleni biztosítását csakély évi bérért. — Poloskák és ezek petéinek végleges kiirtását egy évi jótállás mellett. A tisztítandó szobákból sem a butorzat, sem semmi más nem távolított el s így az irtási munkát a háztartásban semmi kárt, vagy zavart nem okoz! 2811

P. K. 7964/7. 1915. szhoz.

Árverési hirdetmény.

Az aradi kir. járásbírósnak a fenti sz. végzése következtében Aradi Ipar- és Népbank aradi cég jelentkező javára 870 korona tőkekövetelés, ennek 1915. évi április hó 6. napjától járó 8% kamatai, 1/2 váltódíj és eddig 90 korona 60 fillérben megállapított költségek erejéig lefoglalt és 1522 koronára becsült szobabutorok és egyéb tárgyakból álló ingóságok. Aradon, Weitzer János-utca 2. sz. házban 1915. év november hó 23 ik napjának délután 3 órakor nyilvános árverésen legtöbbet ígérő vevőnek el fognak adatni.

Ezen árverés az aradi Minorita rendház javára 175 korona és 375 korona tőke s jár. és Deutsch Testvérek javára 588 korona 78 fillér tőke s jár. iránt is elrendelték.

Arad, 1915. évi november hó 8-án.

Naimánvi Béla,
bir. végrehajtó.

4568

Szappan, Gyertya,

Gyufa, Gépfaggyu,

Gépolajok, Kocsikenőcs, Zsiradékárak és

Petroleum

nagy raktára Hubert József

Arad, Szabadság-tér.
Telefon 262. sz.

2225